

Merhaba sevgili arkadaşlar,

Uzun yaz tatili de bitti.

Herkes gönlünce oynadı, dinlendi, eğlendi ve yeni

eğitim yılınız başladı. Sizlere bereketli ve başarı dolu bir ders yılı diliyoruz. Şimdiden bir takvim edinip planlı ve programlı olarak çalışmaya başlamanızı bekliyoruz.

Takvim, en kıymetli hazinemiz olan zamanı sınırlayan öğelerden birisidir ve zamanı planlama ihtiyacından doğmuştur. Biz de bu konuyu araştırdık sizler için.

Ormanlarımız en değerli doğal varlıklarımız. Ancak her yıl yaz aylarında sıkça duyduğumuz yangın haberleri yüreğimizi dağlıyor. Çevre sayfalarımızda, coğrafyamızın önemli problemlerinden orman yangınlarını ele aldık.

Arkadaşlar, nüfus arttıkça araç sayısı artıyor, buna bağlı olarak trafik sorunları da artıyor tabii ki... Kazalar önemli can ve mal kayıplarına yol açıyor. Kazalarda can kaybını azaltmak amacıyla kullanılan hava yastıklarını merak ediyorsanız, dergimizde anlatmaya çalıştık.

Sağlık bölümümüzde ısı ve ışık kaynağımız Güneş'in sağlığımla ilişkisini inceledik.

Eğitim, kalitenin geliştirilmesi ve sürdürülebilirliği için çok önemli bir unsur. Sizlere, ülkemizde kalitenin kurumsallaşmasında öncü rolü olan Türk Standartları Enstitüsü'nün kalite konusunda yaptığı eğitim çalışmalarını anlatacağız.

Spor sayfalarımızda, çok yeni bir spor dalı olan sualtı hokeyini hep birlikte tanıyacağız.

Dünyanın en önemli fizikçilerinden Stephen William Hawking, bu sayıda konuğumuz oluyor.

Çimler kırları, parkları, bahçeleri yeşil bir örtü gibi sarar ve her yerde kolaylıkla yetişirler. Bu bitkinin faydalarını ve nasıl yetiştiğini öğrenmek için yazımızı mutlaka okuyun.

Mağaradan akıllı eve kadar konutların tarih içindeki yolculuğunu takip ederken hayvanların en tembeli: tembel hayvan ve kaybolmaya yüz tutmuş mesleklerden semercilik konularını zevkle okuyacağınıza inanıyoruz.

Hepinizi sevgiyle kucaklıyor; verimli bir eğitim yılı diliyoruz.

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ ÖNCÜ ÇOCUK DERGİSİ

Temmuz-Ağustos-Eylül 2012 • Yıl: 17, Sayı: 63

Sahibi

Türk Standardları Enstitüsü Adına
Hulusi Şentürk

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Bilal Durdalı

Yayın Kurulu

Semra Aytemiz
A. Sabit Yöney
Aslıhan Köker
Canan Doğan
Türkey Birben

Yönetim Yeri

Türk Standardları Enstitüsü
Halkla İlişkiler ve Yayın Müdürlüğü
OFİM, 100. Yıl Bulvarı Ostim / Ankara
Tel: 0 312 592 50 86 - 592 50 85
e-posta: oncucocuk@tse.org.tr

Abone

Ayşe Nedret Güneş
Tel: 0 312 592 50 83 - Faks: 0 312 592 50 91

Yayın Türü: Yerel Süreli

Basım Tarihi: Eylül 2012

Baskı: Korza Yayıncılık Basım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Büyük Sanayi I. Cadde 95/1 İskitler ANKARA

Tel: 0 312 342 22 08 • Faks: 0 312 341 14 27

www.korzabasim.com.tr

Yayına Hazırlayan: Zet Tanıtım Ltd. Şti.

www.zettanitim.com.tr

Teşekkür

Bu sayıdaki katkılarından dolayı Dr. Eyüp Bayatlı
ve F. Gülizi Özen'e teşekkür ederiz.

Takvim

4

22

**Güneş ve
Sağlığımız**

36

**Stephen William
Hawking**

12

Orman Yangınları

18

Hava Yastıkları

28

TSE Kalite Eğitimleri

32

Sualtı Hokeyi

56

Mağaradan Akıllı Evlere

46

Tembel Hayvan

40

Semercilik

58

60

Önemli Gün ve Haftalar

konu

pzt	s	ç	pe	c	ct	p	pzt	s	ç	pe	c	ct	p	pzt	s	ç	pe	c	ct	p	pzt	s	ç	pe	c	ct	p	pzt	s	ç	pe	c	ct	p
1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14	8	9	10	11	12	13	14	8	9	10	11	12	13	14	8	9	10	11	12	13	14	8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21	15	16	17	18	19	20	21	15	16	17	18	19	20	21	15	16	17	18	19	20	21	15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28	22	23	24	25	26	27	28	22	23	24	25	26	27	28	22	23	24	25	26	27	28	22	23	24	25	26	27	28
29	30	31					29	30	31					29	30	31					29	30	31					29	30	31				

Çağdaş insan için zaman çok değerlidir. Çünkü sınırlıdır. Kıymetli zamanımızın sınırlarını çizen temel unsurlardan birisi saat, diğeri ise takvimdir.

dönemlere bölünmesine dayalı olarak geliştirilen takvimler ortaya çıktı.

Eski insanlar ilk takvimleri, herkesin izleyebileceği en düzenli iki doğal olay olan Güneş'in ve Ay'ın hareketlerine dayandırmışlardı. Bu iki gökcisminin hareketleri, en temel üç zaman dilimi olan gün, ay ve yılı belirler.

Çok eski çağlardan beri insanlar toplumsal yaşamlarının düzeni açısından ve dinsel nedenlerle uzun ölçekli zaman planlamasına gerek duydular. Bu gereksinim sonucu, zamanın gün, ay, yıl gibi uzun süreli

Hemen hemen tüm takvimlerde aynı olan bazı standard birimler vardır. Takvimlerin temel hesap birimi gündür. Gün, zamanın doğal bir bölümüdür.

Hafta, yapay bir zaman bölümüdür. Herhangi bir astronomik ya da doğal olguyla bağlantılı değildir. Tüm dünyada kullanılan yedi günlük hafta biriminin yedi sayısına yüklenen gizemli bir anlamdan kaynaklandığı sanılmaktadır.

Bir zaman dilimi olarak ay adı, Dünya'nın uydusu olan Ay'dan gelir.

Ay, Ay'ın tüm evrelerinden oluşan bir tam çevrimi sırasında geçen süreye dayanarak belirlenmiştir. Kavuşum ayı olarak adlandırılan bu süre, bir yeniay evresinden öbür yeniay evresine kadar geçen süreye eşittir ve yaklaşık 29,5 gündür. Dinsel etkinliklerin dayandırıldığı kavuşum ayı eski takvimlerde çok önemliydi. Söz gelimi yüzyıllardan beri kullanılan Yahudi takvimi ile Hicri takvim ve Hristiyan Kilisesi'nde halen yürürlükte olan takvimler kavuşum ayına dayalıdır.

Yıl, Dünya'nın Güneş'in çevresindeki dolanım süresidir ve 365 gün 5 saat 48 dakika 46 saniyeye eşittir.

Bu süreyi ölçmenin pek çok yolu var, en yaygın olanı dönence yılıdır. Dönence yılı, Güneş'in bahar ılımı noktasından (gün-gece eşitliğinin gerçekleştiği ilkbahar noktası) iki geçişi arasındaki süreyi temel alır. Bu yolla hesaplanan yıl, her biri 24 saatten biraz uzun olan yaklaşık 365 güneş gününden oluşur. Ortalama güneş günü, Güneş'in aynı meridyenin üzerinden iki geçişi arasındaki zaman süresidir.

Eskiden insanlar Güneş'in Dünya'nın çevresinde dolandığını sanırlardı. Dünya kendi eksenini çevresinde bir tam dönüş yaptığında, Güneş Dünya'nın çevresinde bir tam dolanım yapmış gibi görünür. Gün, Güneş'in görünürdeki bu hareketinin bir tam çevrimini tamamlayabilmesi, yani

Dünya'nın kendi eksenini çevresinde bir tam dönüş yapabilmesi için geçen süredir ve yaklaşık 24 saattir.

Ay'ın evrelerine dayalı olan takvimlere Ay takvimi, Güneş'in görünürdeki hareketine dayalı olan takvimlere ise Güneş takvimi denir.

Gün, hafta, ay ve yıl uzunlukları arasındaki ilişkiler tamsayılarla ifade edilemez. Ayrıca ayların uzunlukları toplandığında bir yılın uzunluğuna eşit olmaz. Bu nedenlerden dolayı sık sık düzeltme gerektirmeyecek bir takvim geliştirilinceye kadar yüzyıllar geçti.

Eski zamanlarda insanlar yılın uzunluğunu mevsimlerin değişimini gözlemleyerek belirlerdi. Aynı zamanda, tohum ekme ve ekinleri biçme zamanını tam olarak kestirebilmek için, düzenli aralıklarla görünen ve gözden kaybolan belirgin bazı yıldızları ve takımyıldızları da gözlemlemeye başlamışlardı.

Yılın uzunluğuna ilişkin oldukça doğru ilk ölçümü MÖ 4200 dolaylarında Mısırlılar

gerçekleştirdi. Mısırlıların hayatında büyük önemi olan Nil Nehri, her sene hemen hemen aynı zamanda taşıyordu. Mısırlılar, her yıl taşkın zamanında gökyüzündeki en parlak yıldız olan Akyıldız'ın Güneş doğmadan hemen önce doğduğunu belirlediler. Ve birisinin aklına bu olaya yeniden tanık oluncaya kadar geçen günleri saymak geldi. Böylece 365 sayısını buldular. Bunu yıl uzunluğu olarak kabul ettiler ve 30 günlük 12 aya böldüler, kalan son günü de yılın sonuna bıraktılar.

Mısır takvimi, yıl uzunluğu her zaman aynı olan ilk takvimdir. Babilliler'in de MÖ 3000–2000 arasında geliştirdikleri bir takvimleri vardı. Onlar Ay'ın evrelerini dikkate almış ve yılı 29 ya da 30'ar günlük 12 aya bölmüşlerdi. Ama bu Ay takvimindeki bir yılın uzunluğu 354 gün olduğu için Güneş yılından daha kısaydı ve bu nedenle de takvim ile gerçek mevsimler birbirine uymuyordu. Yahudiler tarafından hâlâ bu takvim kullanılmaktadır.

Amerikan yerlilerinden Mayalar da zaman kaydı tutmakla ilgileniyorlardı, ama takvimlerini yıllık bir devirle ilişkilendirmemişlerdi. Onlar hem geçmişe hem de geleceğe yönelik bir takvim sistemi kurmuşlardı. Diğer kültürlerde olduğu gibi sistemleri Güneş'in hareketini temel almaktadır.

Mayaların kullandıkları takvimlerin ilki, "kutsal takvim" olarak bilinen ve 20'şer günlük 13 aydan oluşan "Tzolkin" (Gün Sayımı) denen döngüdür. Bu döngü, 13 rakam ve 20 ismin oluşturduğu birleşimleri içerir ve 260 günlük sürecin bitiş günü "13 Ahau"dur.

Tzolkin denen takvim, dinsel niteliklidir. Bu takvime "kutsal yıllık", "büyülü takvim", "ayın takvimi" de denir.

"Haab" adını taşıyan bir ikinci takvim, bugün bizim kullandığımız güneş takvimine çok benzer ve yine 20'şer günlük 18 aydan oluşur. "Uinal" olarak adlandırılan bu 20 günlük ayların toplamı, 360 gün yapar ve Maya zaman ölçümünde buna "tun" adı verilir. Normal güneş yılı için gerekli olan 5 artık gün, 5 tanrının adıyla "tun"a eklenir.

Eski Yunanlılar da çeşitli takvimler geliştirmişlerdi. Bu takvimler genel olarak Ay'ın evrelerine dayandırılmıştı ve bir yıl 12 aya bölünmüş 354 günden oluşuyordu. Yunanlılar kendi Ay takvimleri ile yaklaşık 365 günlük Güneş takvimi arasında uyum sağlayabilmek için bir yıl bekler ve bunu

izleyen yıla fazladan bir ay eklerlerdi. Ama gene de uzun yıllar toplamında takvimleri hep yanlış giderdi.

Çin takvimi son derece karmaşıktı; gök-cisimlerinin hareketlerine dayalı olan bu takvim, her biri 29 ya da 30 günlük 12 ya da 13 aydan oluşuyordu. Çinliler geleneksel olarak, yılları sırasıyla 12 hayvanın adıyla adlandırmışlardı.

Romalılar, MÖ 753 dolaylarına rastlayan Roma'nın

kuruluş yılını takvimlerinin başlangıç noktası olarak almışlardı.

MÖ 1000'de Hindistan'da kullanılmaya başlanan Hindu takvimi, Ay'ın evrelerini temel alırdı. 12 aya bölünen 354 günlük Hindu takvim yılı ile Güneş yılı arasında uyum sağlamak için her 30 ayda bir takvime fazladan bir ay eklenirdi. Ancak gene de tam olarak düzgün sonuç alınmazdı.

Hristiyanlar İsa'nın doğumunu tarihin en önemli olayı olarak kabul ettiklerinden, tarihi "İsa'dan önce" ve "İsa'dan sonra" olarak ikiye ayırırlar.

Müslümanlar tarafından kullanılan hicri takvim, Hazreti Muhammed'in Mekke'den Medine'ye göç ettiği "Hicret" yılından başlar. Hicret bugün kullanılan takvime göre MS 622'ye rastlar.

Bugün kullanmakta olduğumuz takvim, Jül Sezar'ın düzenlemiş olduğu Roma takvimine dayanır. Çeşitli denemelerden sonra MÖ 46'da Sezar, Güneş yılının kesin uzunluğunun 365 gün artı dörtte bir gün olduğuna ve takvimdeki yıl uzunluğunun da böyle

olması gerektiğine karar verdi. Sezar yeni takvimi yürürlüğe koymadan önce, içinde bulunulan karmaşık durumu düzeltmek için MÖ 46 yılının 445 gün olarak alınmasını emretti. Sonraki yıllar 365 gün çekecek, arda kalan dörtte birlik günleri tüketmek

için de her dört yılda bir takvim yılı 366 gün olarak kabul edilecekti. İşte bu ek günün bulunduğu yıllar "artık yıl" olarak anılmaya başlandı.

Sezar, beş ayın 30 gün, altı ayın 31 gün çekmesine ve şubat ayının normal yıllarda 29 gün, artık yıllarda ise 30 gün olmasına karar verdi.

Sezar'dan sonra da takvimde değişiklikler yapılmaya devam edildi.

16. yüzyıla gelindiğinde Sezar'ın düzenlediği Jülyen takvimdeki hata 10 güne çıkmıştı. O zamanlar Avrupa'da her şeye hakim olan Papa 13. Gregorius, kutsal günlerin tarihi çok kaydığı için 1582 yılından 10 gün düşürülmesini emretti. Ayrıca, gelecekteki takvim hatalarının önüne geçmek için kurallar koydu.

Böylece sistemin

adı

Gregoryen

takvim

olarak

adlandırıldı.

Gregoryen takvimi yavaş yavaş tüm dünyada kabul gördü. Türkiye ise bu takvimi 1 Ocak 1926'da benimsedi. Ülkemizde Gregoryen takvime miladi takvim denir. Artık tüm dünyada Gregoryen takvim kullanılıyor.

Arkadaşlar, takvimler kullanım amaçlarına göre de ayrılırlar. Gelin birlikte takvim çeşitlerini inceleyelim.

Masa takvimleri,

Başka bir sorun da yeni yılın başlayacağı günün saptanmasıydı. Eski Mısırlılar, Fenikeliler ve Persler yıllarını, gündüz ve gecenin eşit olduğu 21 Eylül'de başlatırlardı. Yunanlılar bir süre yılbaşını, gündüzün en kısa olduğu 21 Aralık'ta kutladılar. Sezar yılın ilk gününü 1 Ocak olarak değiştirmeye kadar Romalılar da aynı şeyi yaptılar. Avrupa Gregoryen takvimin yılbaşını 1 Ocak olarak belirledi ve takvim sistemiyle birlikte 1 Ocak yılbaşı olarak kabul edildi, bir daha hiç değiştirilmedi.

Türkler'de Takvim

İslam öncesi dönemde Türkler Güneş yılına dayalı, 12 ya da 60 yılda tamamlanıp yeniden başa dönen takvimler kullanıyorlardı. Bu takvimlerde yıllar sayıyla değil, genellikle hayvan adlarıyla belirtiliyordu. İslamiyetin kabul edilmesinden sonra Türkler arasında hicri takvim giderek yaygınlaştı. Ama Ay yılına dayalı hicri takvim yanında Güneş yılına dayalı hicri-şemsi takvimin kullanıldığı dönemler de oldu. Söz gelimi Büyük Selçuklu Hükümdarı Melikşah'ın kabul ettiği ve yılbaşı Nevruz (21 Mart) olan Takvim-i Celali bugün de İran'da ve Afganistan'da kullanılmaktadır.

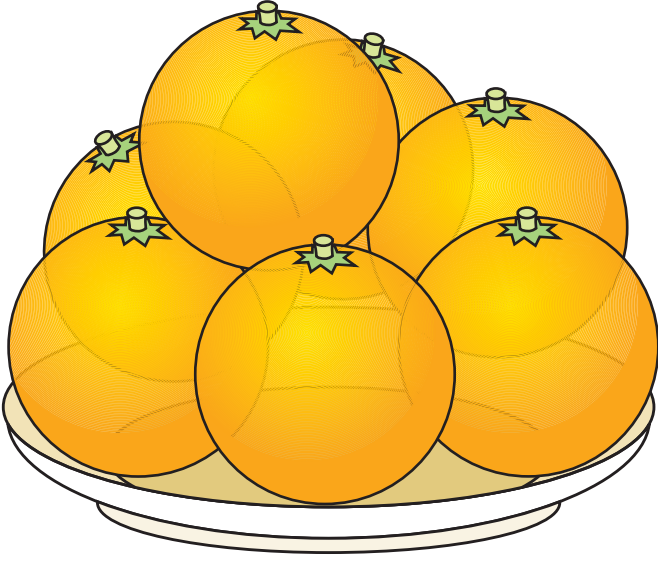
Osmanlılar 17. yüzyıl sonlarına kadar yalnız hicri-kameri takvimi kullanmışlardı. 1678'de mali işler için uygulamaya konulan, Jülyen takvime dayalı, yılbaşı 1 Mart olan mali takvim (rumi takvim de denir) giderek yaygınlaştı. Tanzimat'la birlikte devletin bütün kayıtlarında hicri-kameri takvim yanında mali takvim de resmen uygulanmaya başlandı. Ama iki takvim yılı arasındaki 11 günlük fark, birçok karışıklığa yol açtı. Bu fark 1917'de bir yasayla ortadan kaldırıldı. 1 Ocak 1926'da Türkiye'de de Gregoryen takvim uygulanmaya başladıktan sonra mali yılbaşı 1 Haziran olarak kabul edildi. Çeşitli zorluklar yüzünden 1950'de başlangıcı 1 Mart'a alınan mali yıl, 1983'te genel takvimle birleştirildi ve 1 Ocak'ta başlaması kararlaştırıldı.

Arkadaşlar, bir takviminiz yoksa siz de hemen kullanım amacınıza uygun bir tane edinin ve kolaylıkla erişebileceğiniz bir yere yerleştirin.

Zamanınızı planlarken size çok yardımcı olacaktır.

bilmece bulmaca

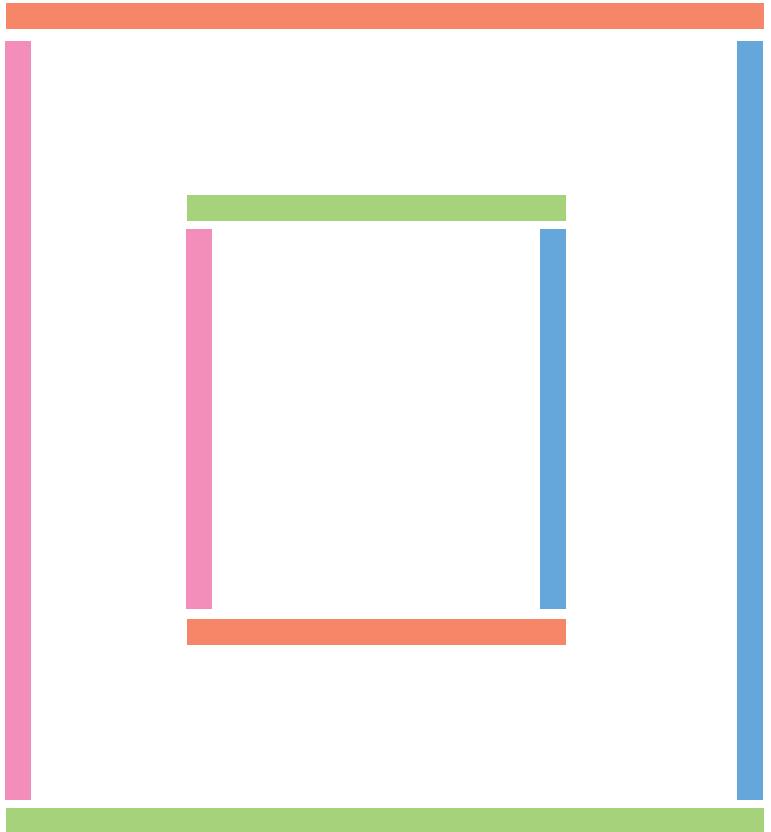

1

Bir tabakta 7 tane portakal var. Bu portakalları 7 çocuğa birer tane bütün portakal vererek paylaşırın ve hâlâ tabakta bir portakal kalsın?

2

Yandaki şekilde yer alan 8 çubuğun hiçbirinin boyunu değiştirmeden birbirine eşit büyüklükte 3 tane kare yapabilir misiniz?

Arkadaşlar, ormanlarımız en önemli doğal varlığımız. Ormanlar iklimi düzenler, su kaynaklarını dengeler, toprağı zenginleştirir, sürdürülebilir doğal yaşam ortamı sağlar, havayı temizler... Daha saymakla bitiremeyeceğimiz kadar yararı olan bu doğal hazinelerimizi ne yazık ki yeterince koruyamıyoruz. Cennet ormanlarımız yangınlarla yok oluyor. Sıcak mevsimlerde neredeyse yanginsiz gün geçmiyor.

ORMAN YANGINLARI

Yangın, dünyanın birçok yerinde olduğu gibi ülkemizde de orman varlığı için en büyük tehdit. Yangınların çıkış nedenlerine baktığımızda, yıldırım gibi doğal etkenlerin yüzde 9'u geçmediğini görürüz. Diğer bütün yangınlar, insan eliyle çıkarılıyor. Sonuçta ülkemiz ormanları için en büyük tehlike aslında "İnsan". Yangınları önlemek için de insanları eğitmek gerekiyor. İnsanlar bu konuda yeteri kadar bilinçlenirse ormanlara

sahip çıkar. Özellikle orman çevresinde yaşayan vatandaşlarımız bu konuda bilinçlendirilerek ormanların korunması ve geliştirilmesi sağlanabilir.

Ülkemiz Akdeniz iklim kuşağında yer alıyor. İklim özelliklerinden dolayı orman yangınları bu kuşakta büyük bir tehdit oluşturuyor. Her yıl dünyada ortalama 4 milyon hektar, Akdeniz kuşağında ise ortalama 550 bin hektar orman yanıyor.

Ülkemizde özellikle Hatay'dan başlayıp Akdeniz ve Ege sahil bölgelerinden İstanbul'a kadar uzanan kıyı bandı, yangınlar açısından en riskli bölgeyi oluşturuyor. En değerli ormanlarımız da bu bölgelerde bulunuyor. Bundan dolayı sürekli tehdit oluşturan yangınlara karşı her an hazır olmalıyız.

Orman varlığımızın yaklaşık olarak yüzde 60'ı yangına çok hassas bölgelerde.

Orman yangını, serbest olarak yayılır ve önüne çıkan canlı cansız bütün herşeyi yakarak yok eder. Uzmanlar orman yangınlarını örtü ve tepe yangını olarak ikiye ayırmışlar.

Örtü yangını: Orman toprağının üzerinde yer alan ibre, dal, kesim artıkları, ot, funda gibi diri örtüyü yakar. Meşcerenin belirleyici (En yoğun olan) ağaç türlerine, yoğun yanıcı madde varsa nadiren zarar verir, havanın rutubetli olduğu zamanlarda ve kış aylarında zarar vermez.

Tepe yangını: Meşceredeki belirleyici ağaç türleri başta olmak üzere meşcerenin tümüne zarar verir. Yangınların büyümesinde etkili olan yangın şeklidir. Tüm ağacı sararak tepeye kadar çıkar ve çok tehlikelidir.

Orman yangınlarını etkileyen etmenler arasında, öncelikle orman tabanında bulunan ve kolayca tutuşup yangının ilerlemesini sağlayan yanıcı maddeler gelir. Ölü örtü, alt tabakada bulunan ot, çayır bitkileri, çeşitli çallılar, enkaz, kesim artıkları, ağaç, ağaççık ve benzeri yanıcı maddelerdir. Bu maddelerin inceliği-kalınlığı, miktarı, cinsi, devamlılığı ve rutubeti gibi özellikler yanmayı etkiler.

Arazinin durumu; Bakı, yükseklik, arazi eğimi, arazi şekli, dar dereler yangının seyrini etkiler.

İklim koşulları; Yağış, nisbi nem, sıcaklık ve rüzgâr hızıdır. Nisbi nemin düşük, sıcaklık ve rüzgâr hızının yüksek olması yangın riskini artıran etmenlerdir.

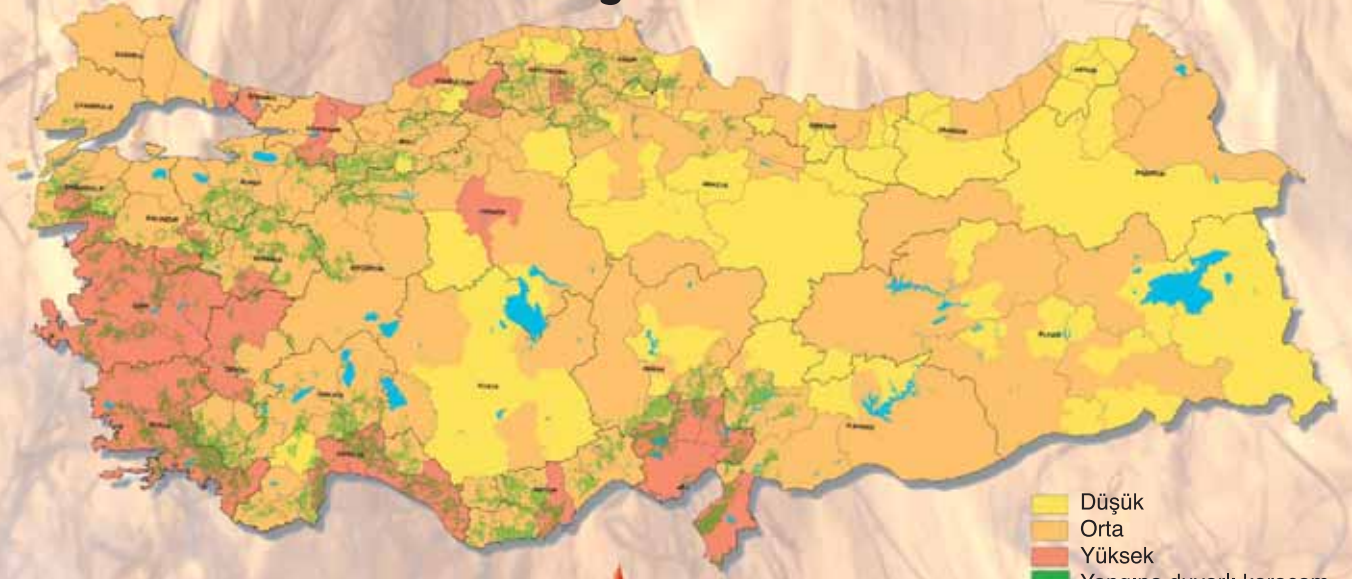
Bakı: Özellikle dağlık yörelerde bir yamacın güneş ışınlarına, güneye veya kuzeye karşı konumunu belirleyen, bunun sonucu olarak da doğal şartlarını tespit eden durumu.

Meşcere: Ağaç türü, yaş, gelişme çağı ve kapalılık bakımından çevresinden farklılık gösteren, en az bir hektar büyüklüğündeki bir orman alanıdır.

Orman yangınlarının büyümesinde etkili faktörlerin başında rüzgâr gelir. Yanmayı artılabileceği gibi hızını düşürebilir de. Yanıcı maddenin nemini düşürür ya da artırır. Estiği yöne doğru yangının ilerlemesine yol açar.

Ege Bölgesi'nde ise kuzeyli ve güneyli rüzgârlar etkilidir. Yangın mevsiminde sıcaklıkla birlikte Ege Bölgesinin içlerine kadar lodos artarak devam eder ve Ege için büyük risk oluşturur.

YANGIN RİSK HARİTASI ve Orman Bölge Müdürlükleri

Ülkemizde Kahramanmaraş'tan başlayıp Muğla'ya kadar uzanan sahil kesiminde ormanlık alanı etkileyen rüzgâr, kuzeyli kurutucu rüzgârdır.

İç Anadolu'yu Akdeniz'e bağlayan vadilerde, yer şekillerinin etkisiyle rüzgârın yön değiştirmesi sonucunda oluşan bölgesel rüzgârlar yangın riskini artırır.

Marmara ile Batı Karadeniz Bölgesi'nde lodos rüzgârı risk içerir.

Ancak

yarımadalarda ve Çanakkale bölgesinde kendine özgü rüzgâr şartları vardır. Özellikle güneyli rüzgârların kurutucu etkisi yanında yılda ortalama 200 günün şiddetli rüzgârlı olması nedeniyle kuzeyli rüzgârlar da önemli bir tehdittir.

Bütün bu etkenler beraber değerlendirildiğinde yangın tehlike oranları ortaya çıkar. Yangına hassas alanların belirlenme ölçütleri bütün bu değerlerin bileşenidir.

Orman yangınlarının çıkış nedenleri dört ana grupta toplanır.

1- İhmal ve dikkatsizlik sonucu çıkan yangınlar: %59

İnsanların ormancılık, tarım, seyahat ve benzeri her türlü sosyal ve ekonomik faaliyetleri sonucunda orman yangınlarına sebep olan dikkatsizlikleri sonucunda ortaya çıkan yangınlar.

Orman yangınları incelendiğinde başlıca çıkış sebebinin anız, bahçe temizliği, enerji nakil hatları, çöplük, demir yolu, yazlık, mesire yerleri, tatil siteleri, devlet kampları, sigara ateşi, piknik ateşi, çoban ateşi, ihmal ve dikkatsizlik olduğu görülüyor.

Ülkemizde anız yakılması yasak olmasına rağmen yaygındır. Kontrollü olarak yakılmadığı takdirde bu durum büyük orman yangınlarına sebep olmaktadır.

Anız: Ekin biçildikten sonra tarlada kalan sap kısmı.

2- Nedeni bilinmeyen yangınlar: %20

Çıkış nedeni hakkında hiçbir bilgi edinilememiş çeşitli yangınlar.

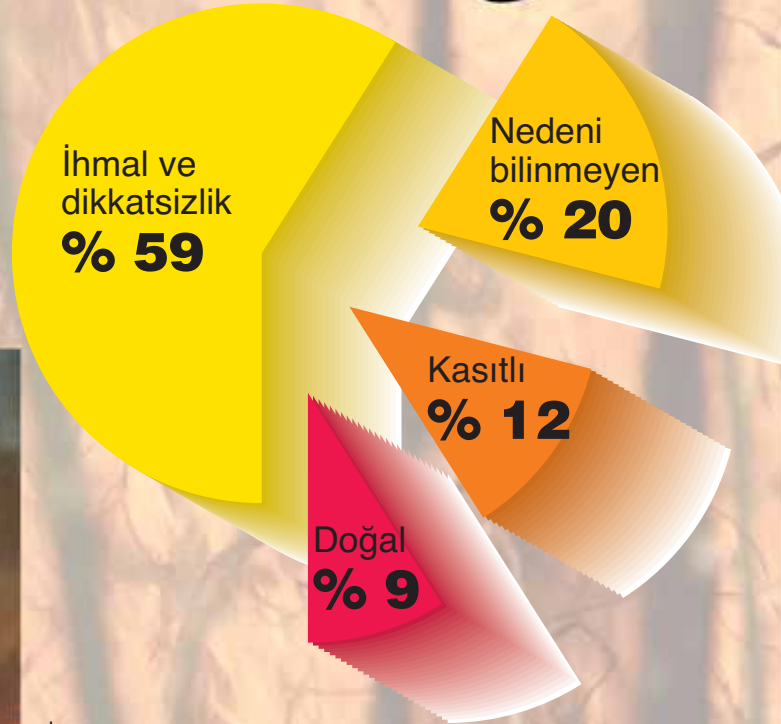
3- Kasıtlı yangınlar: %12

İnsanların zarar verme istekleri, kötü niyetleri, isteyerek ve bilerek orman yakmaları sonucu ortaya çıkıyor.

4- Doğal yangınlar: %9

Orman yangınına yol açan doğal etkenlerin başında yıldırım geliyor.

Ormancılarımız, ormanlarımızı koruyup geliştirerek gelecek nesillere aktarmak ve çıkan yangınları canları pahasına önlemek

için gece gündüz durmaksızın çalışıyorlar. Ülkemizde son yıllarda orman yangınlarına anında müdahale edebilmek için modern donanımlı, yetişmiş insan gücünün yanında, söndürme uçak ve helikopterleri ile desteklenen güçlü bir yapı oluşturuldu.

Bizler de ormanları korumak için üzerimize düşeni yapmalıyız. Çevremizdeki insanları her fırsatta bilgilendirmeliyiz.

Şimdi orman yangınlarını önlemek için ne tür önlemler almamız gerektiğini bir kere daha anımsayalım.

Ormanların içinden veya etrafından geçen yol kenarlarında piknik yapılmamalı. Yalnızca özel olarak belirlenmiş piknik alanlarından gerekli önlemleri alarak yararlanılmalı. Bu piknik alanlarından

ayrılırken, yakılan ateşler su veya toprakla tamamen söndürülmeli ve kullanılan alan temizlenmeli.

Ormanlara cam ve cam kırıkları atılmamalı. Cam, güneş ışığını bir büyüteç gibi orman tabanında birikmiş yanıcı maddelere çeker. Atıklar tutuşarak alevlenir ve yangının oluşmasına neden olur.

Hasat sonrası tarlalarda kalan anız, vb. atık ve çöpleri asla yakılmamalı. Arı kovanlarının tütsülenmesinde kullanılan ateş ormana atılmamalı, su ısıtmak veya yemek pişirmek vb. amaçlarla ormanda ateş yakılmamalı.

Sigara izmariti yanık olarak atılmamalı.

Elektrik tellerine yaklaşan ağaç dalları görüldüğünde hemen ilgililere bildirip budanması sağlanmalı.

Orman içinde veya yakınında yangın belirtisi görüldüğünde, hemen 177 numaralı telefonu arayarak yangın bildirilmeli.

Arkadaşlar, ne yazık ki bu sene de hem ülkemizde, hem diğer ülkelerde pek çok orman yangını haberi ile üzüldük. Dünyamız biraz daha akciğerini kaybetti. Yaşanabilir bir dünya için ormanlarımızı korumak zorunda olduğumuzu unutmayalım! Bilinçlenelim ve bilinçlendirelim...

ALO 177

Arkadaşlar, gün geçtikçe trafikteki araç sayısı artıyor. Araç sayısı arttıkça trafik kazaları ve beraberinde can ve mal kayıpları artıyor. Otomotiv üreticileri kazalardaki kaybı en aza indirmek için sürekli yeni projeler geliştiriyorlar. Bunlardan en önemlisi, biliyorsunuz ki emniyet kemeri. Neredeyse tüm arabalarda standart olarak kullanılmaya başlayan Hava Yastıkları da güvenlik açısından çok önemli bir sistem.

HAVA YASTIKLARI

Kazalarda kafa ve göğüs yaralanmalarını büyük ölçüde engelleyen hava yastıkları, ilk başlarda sadece sürücü tarafında bulunuyordu. Fakat teknolojinin gelişip de hava yastığı sistemlerinin ucuzlamasıyla birlikte yolcu hava yastıkları, ardından yan hava yastıkları, kafa hava yastıkları, diz hava yastıkları gibi güvenliği artıran sistemler üretildi.

Hava yastıklarının gelişmesi ve yaygınlaşması, teknolojik zorluklar nedeniyle ilk patentin alınmasından sonra 30 yıl gibi oldukça uzun bir sürece yayılır. Hava yastıkları, emniyet kemeri ek olarak tasarlanmış bir sistemdir.

1971 yılında, Ford otomobil şirketi, deneysel olarak hava yastığı bulunan araçlar üretti. General Motors, sadece kamu kurumlarında kullanılmak üzere 1973 model Chevrolet otomobile hava yastıkları koyarak test etti. 1973 Oldsmobile Toronado, halka satış için tasarlanmış bir yolcu hava yastığı ile üretilen ilk araç oldu. General Motors, daha sonra Oldsmobile Buick modeli için sırasıyla 1975 ve 1976 yıllarında sürücü yan hava yastıkları olan bir seçenek sundu. Cadillac aynı yıl içerisinde sürücü ve yolcu hava yastıkları seçenekleri ile arabalar üretti. 1970'li yıllarda erken harekete geçen hava yastığı sisteminden kaynaklanan ve ölümle sonuçlanan kazalar tartışmalara yol açtı.

Kazalar, hava yastığı sisteminin daha çok geliştirilmesi gerektiğini ortaya çıkardı ve otomobil üreticileri hava yastığı sisteminden geçici olarak vazgeçti.

Hava Yastıkları, 1984 Ford'un Tempo modeli ile seçenek olarak bir kez daha sunuldu. 1988 yılında, Chrysler, arabalarında standart donanım olarak hava yastığı sistemini sunan ilk şirket oldu. TRW şirketi, 1994 yılında gaz ile şişirilen hava yastığı üretimine başladı. Amerika'da 1998 yılından sonra üretilen arabalarda hava yastığı bulunması zorunlu hale getirildi.

Sürücü hava yastığı ve yolcu hava yastığı, önden direkt çarpmalarda devreye girecek şekilde tasarlanmıştır. Sadece ihtiyaç olan durumlarda açılırlar. Söz gelimi bir araba kaza yapıp takla atabilir, fakat takla atış şekline göre hava yastığı açılmayabilir, özellikle yan olarak takla atmışsa durum böyledir. Aynı şekilde yandan çarpmalarda da ön hava yastıkları açılmaz.

Ön hava yastıklarının dışında en yaygın olarak yan hava yastıkları kullanılıyor. Bunlar yandan alınan darbe durumlarında açılıyor ve hava yastığının yapısına göre karın ve göğüs bölgesini, hatta kafa bölgesini bile koruyabiliyor. Bazı araçlarda kafa hava yastıkları da bulunuyor.

Arkadaşlar, araçlarda can güvenliği için öncelikle emniyet kemeri mutlaka takılı olmalıdır. Aksi takdirde hangi hızda olursa olsun, bir kaza durumunda hava yastığının çok hızlı bir şekilde açılmasından ve bu sırada sürücünün kafası da direksiyona doğru öne gideceğinden çok ciddi kafa ve boyun yaralanmalarına neden olabilir.

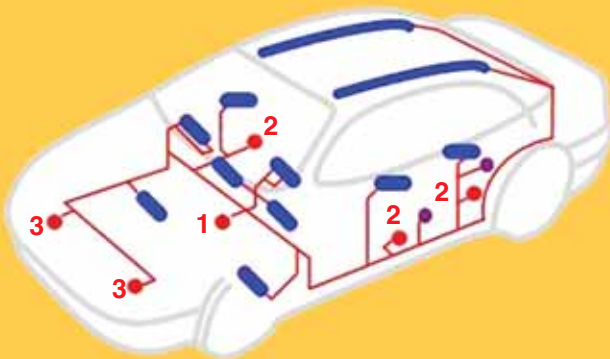
Yolcu hava yastığı bulunan bir araçta sağ koltuğa kesinlikle küçük çocuk veya çocuk koltuğu konulmamalıdır. Bu gibi bir durumda hava yastığının açılması ölüme bile yol açabilir.

Seyir sırasında sağ koltuktaki kişi kesinlikle ayağını, bacağına ön camın önüne kaldırmamalıdır. Bazı insanlar uzun yolda bacaklarını dinlendirmek amacıyla kaldırır ve ön tarafa dayarlar. Bu durumda meydana gelecek bir kaza çok kötü sonuçlara yol açabilir.

Sürücü açısından bir uyarı da sürücünün direksiyon simidine çok yakın oturmamasıdır. Açılacak yastık, eğer sürücü direksiyona çok yakınsa, bir sakatlanmaya sebep olabilir. Uygun uzaklık, sürücünün kollarını öne uzattığında bileklerinin direksiyon simidinin üstüne değmesidir.

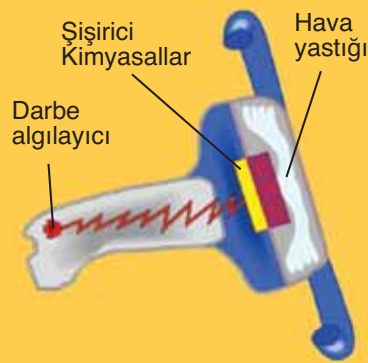
Bir hava yastığı sistemi üç parçadan oluşur:

İnce Naylon Yastık; katlanıp direksiyon içine ve diğer uygun konumlara konulmuştur,

Algılayıcı (sensör); kaza anında çarpmayı algılar ve elektrik devresini kapatır,

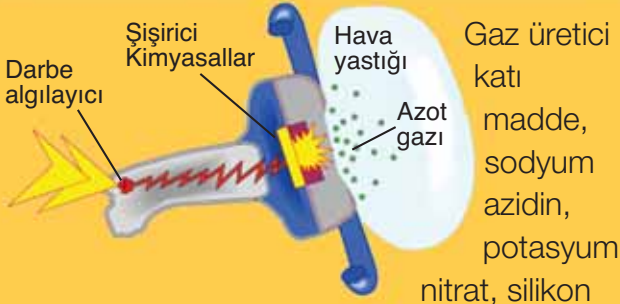
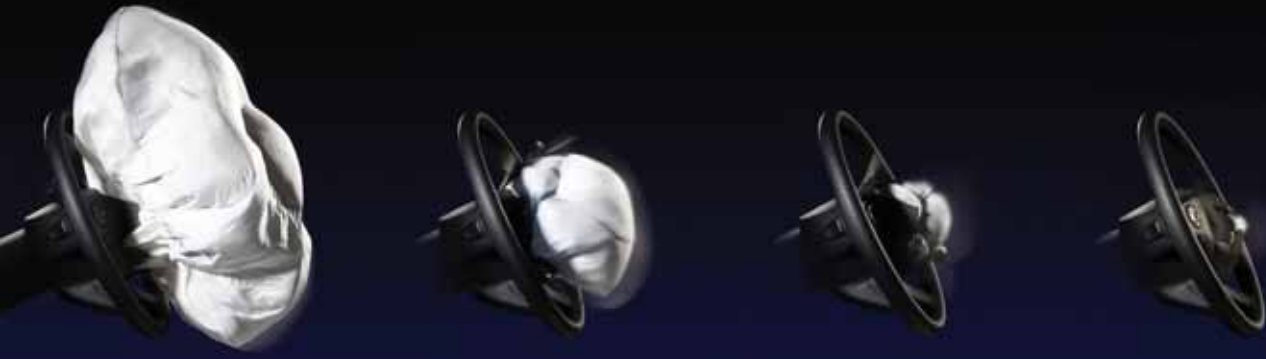
Şişme Sistemi; reaksiyona girdiğinde çok fazla miktarda sıcak azot gazı çıkararak yastığın şişmesini sağlayan ve reaksiyon kalıntılarını zararsız bileşiklere dönüştüren kimyasal maddeler içerir.

Araçta bulunan kişinin emniyet kemeri takması çok önemlidir. Çarpma sonrasında gerdirilmiş

emniyet kemeri, ileri hareketi daha başlamadan önler. Böylece kişinin araç koltuğunda sabit kalması sağlanır. Emniyet kemeri, 15 km/s hızla katı bir nesneye çarpma durumunda gerdirilmesi başlar. Hava yastığı sistemi, 18 km/s hızın üzerinde önden katı bir nesne ile çarpışma durumunda çalışır.

- 1 Merkezi hava yastığı ünitesi
- 2 Yan hava yastığı algılayıcı
- 3 Ön üst algılayıcı
- Algılayıcı sensör
- Hava yastığı sistemi ve aktifleyici
- Aktifleyici

Gaz üretici katı madde, sodyum azidin, potasyum nitrat, silikon dioksit (NaN_3 , KNO_3 ve SiO_2) karışımıdır. Araç çarpıştığı anda, yastığının şişmesini sağlayan üç kimyasal reaksiyondan oluşan bir reaksiyonlar zinciri başlar.

İlk aşamada algılayıcı, bir çarpma kuvveti algıladığında şişme sistemine 30 ms'de bir elektrik sinyali göndererek sistemdeki sodyum azidin parçalanıp azot gazı açığa çıkmasını sağlar.

İlk reaksiyondan, aynı zamanda yanıcı ve patlayıcı bir element olan sodyum da meydana gelir. Bu elementin zararsız hale getirilmesi için ikinci bir kimyasal reaksiyona gerek vardır. Bu işlem potasyum nitratla gerçekleştirilerek, aynı zamanda 54 ms'de şişmeyi sağlayan ilave bir miktar azot gazı da elde edilir.

Son aşama, potasyum oksit ve sodyum oksit karışımının, yine sistemde bulunan silikon dioksit ile reaksiyona girerek zararsız ve güvenli, yanmayan alkali silikata dönüştürülmesidir. Bu kimyasal reaksiyonlar tetiklendiğinde hava yastığının azot gazıyla dolması, direksiyondan veya kontrol panelinden hızla fırlayarak kişiye sağlam ve koruyucu bir yastık görevi

görmesi, 84 ms'den daha az bir zamanda gerçekleşir. Azot gazı üretimi sona erdiğinde gaz molekülleri yastıktaki deliklerden boşalır, yastığın basıncı düşer ve yastık yumuşak bir örtü halini alır. Bu süre 100-150 ms kadardır; sürenin kısa olması çarpışmadan sonra aracın hareketine devam edebileceği varsayımıyla, sürücünün etrafını görmesine ve en kısa zamanda direksiyon kontrolünü sağlamasına olanak verir.

Hava Yastığı'nın sağlıklı bir şekilde çalışma süresi ortalama 10 yıldır. Bu süreyi dolduran hava yastığı sisteminin iptal edilmesi gerekir. Ayrıca hava yastıklarında, servis tarafından kontrol edilmesi gereken, zamanı gelince değiştirilen piller de bulunur.

Hava yastıkları bir kullanımlıktır. Kaza sırasında kullanılan yastıklar yenisi ile değiştirilir.

Otomotiv sanayi ile birlikte araçların konfor ve güvenlik sistemleri de gelişiyor. Ancak hâlâ trafik kazaları ve can kayıpları artıyor. Ama biz inanıyoruz ki, sizler büyüyüp araba kullanmaya başladığınızda trafik kazaları da bitecek!

Güneş ve Sağlığımız

Güneş, Dünya'mıza gönderdiği ışınlarla sıcak bir günden diyerek selamlıyor bizi her sabah. Biz de Güneş'in doğuşuyla uyanıp ısı ve ışık saçan bu büyük sarı objenin kendimize ve çevremize kattığı canlılıkla mutlu oluyoruz. Peki hep gülücük saçan bir şekilde resmettiğimiz Güneş nedir, neden bu kadar önemlidir?

Güneş, Dünya'mızın tek ısı kaynağı olup en önemli ışık ve enerji kaynaklarından da biridir. Güneş olmadan Dünya'da hayatın devam etmesi olanaksızdır. Güneş, evrendeki milyonlarca yıldızdan Dünya'mıza en yakın olanıdır. Diğer yıldızlara göre daha parlak ve büyük görünmesinin nedeni gezegenimize daha yakın oluşudur.

Güneş, Güneş Sistemi'ndeki gezegenlerin bir düzen içerisinde hareketini sağlar. Bu yıldız, bize sağladığı enerjinin yanı sıra tüm canlıların uyku düzeni ve günlük döngüsündeki düzenin sağlanmasındaki en önemli belirleyicidir. Dünya, Güneş'in etrafında bir yörünge içerisinde döner. Bunun sonucunda da mevsimler-iklimler oluşur.

Güneş de kendi eksenini etrafında döner. Güneş'in yarıçapı 696.000 km olup bu sayı Dünya'nın yarıçapının 109 katıdır. Dünya'nın yüzey sıcaklığı ortalama 15-20°C iken Güneş'in yüzey sıcaklığı

5700°C'dir ki bu, Güneş'i Dünya'mızın ısı kaynağı yapar.

Peki bize yakınmış gibi görünen Güneş bizden ne kadar uzaklıkta yer alır? Tam 150 milyon km! Güneş de bizim gezegenimiz gibi farklı katmanlardan oluşmuştur; ancak Güneş Dünya'ninki gibi katı katmanlar yerine tamamen gaz katmanlarından oluşmuştur.

Peki, Dünya'mızı bu denli önemli ölçüde etkileyen Güneş, biz insanları nasıl etkiler?

büyük önem taşır. Bu vitamin vücutta Kalsiyum ve Fosfor dengesinin korunmasında önemli rol üstlenir. Kalsiyum, kemiklerin güçlenmesini sağlar ve diğer vitaminler ile çeşitli mineraller ve hormonlarla iş birliği yaparak kemiklerin mineralize olmasına yardımcı olur. D vitamininin eksikliği, çocuklarda kemik gelişimini aksatırken ileri yaşlarda kemik erimesi ve yapılarının bozulmasına neden olabilir. Araştırmaların gösterdiği üzere, vücudumuzun yaklaşık % 40'ının günde 10-15 dakika boyunca Güneş ışınlarına maruz bırakılması gerekli faydaların

sağlanması açısından yeterlidir.

"Herşeyin fazlası zarardır" özdeyişinde olduğu gibi, Güneş ışınlarına uzun süre maruz

kalmak da bazı sakıncaları beraberinde getirir. Buna göre fazla miktarda morötesi (UltraViolet-UV) ışına maruz

kalmak vücudumuzda DNA yapısını, böylece hücrelerin yapısını bozabilir. Yazın Güneş'te veya plajda oynarken büyüklerimizden sıkça duyduğumuz "güneş yanıkları", ciltte oluşan geçici tepkimeler olmasının yanı sıra bunlar ciddi boyutta da olabilirler. Vücudumuz ve derimizin yanı sıra gözlerimiz de Güneş ışınlarından ileri boyutta etkilenebilir. Bu durumda da Güneş'e çıplak gözle bakmamak ve uygun gözlükler kullanmak önemlidir.

Ozonosfer ya da Ozon Tabakası, Güneş'ten gelen morötesi gibi zararlı ışınları

Güneş ışınları özellikle D vitamini sentezi konusunda insan sağlığı açısından büyük önem taşır. Bu ışınlar, vücudumuzun D vitamini oluşumu sırasında temel bir basamağın yürütülmesini sağlar ki o olmadan bu sentez gerçekleşemez. D vitamini ise özellikle mineral oluşumu ve antioksidan etki denilen zararlı maddeleri vücutta etkisiz hale getirmek açısından

tutar. Bu tabaka bu zararlı ışınları emen bir filtre gibi yeryüzüne ulaşmasını engeller. Bilim insanları UV ışınlarını 3 sınıfa ayırmışlardır: “UV-A” Ozon tabakasının geçmesine izin verdiği, en yaygın ve sağlığımız için en az tehlikeli olan ışınlarıdır. “UV-B” ise daha tehlikeli iken “UV-C” ışınları sağlığımız için en tehlikeli ışınlarıdır. Ozon tabakası UV-B ve UV-C ışınlarının bizlere ulaşmasını önler. Aslında bütün UV ışınları deri ve gözlerimizi dolayısıyla sağlığımızı etkileyebilirler; ancak Ozon tabakası sadece UV-A ışınları ile UV-B ışınlarının bir kısmının bize ulaşmasına izin verir. Bu durumda sağlığımız nispeten korunmuş olur. Ne var ki Dünya’daki hava kirliliğinin bireysel ulaşım araçları ve endüstriyel faktörler gibi nedenlerle artması ve böylece Karbon salınımının artması sonucunda Ozon tabakası incelmektedir. Bu durum, UV-A, UV-B, bazen de UV-C

ışınlarının bize ulaşabilirliğini artırır; bu durum da sağlığımızı olumsuz yönde etkiler. UV ışınları derimizde kırışıklık ve sarkma gibi etkilere neden olabileceği gibi deri kanserinin oluşmasına da yol açabilir.

Elbetteki “Güneş ışınları zararlıdır” gibi genel bir anlam çıkarmamalıyız buradan; ancak uzun süreli ve fazla miktarda Güneş ışınlarına maruz kalmanın birtakım sakıncaları beraberinde getirebileceğini unutmamalıyız. Peki bu sakıncalardan nasıl korunabiliriz?

Özellikle Güneş ışınlarının yoğun olarak düştüğü ülkemizin nadide coğrafyasında, 10:00 ve 16:00 saatleri arasında açık alanlara çıkmak söz ettiğimiz nedenler dolayısıyla sakıncalı olabileceğinden, birtakım koruyucu önlemler alınmalıdır. Buna göre, 15 dakikadan fazla ve doğrudan Güneş ışınlarına maruz kalınacak durumlarda öncelikle şapka ve uzun kollu giysiler kullanmak, UV ışınlarını süzen özellikte güneş gözlükleri takmak, uzun süreli yürüyüşlerde ve denizde uygun güneş kremleri kullanmak önemsenmelidir. Açık renkli giysiler Güneş ışınlarını koyu olanlara göre daha az emeceğinden Güneş’li havalarda açık renkli giysiler de tercih

sebebi olabilir. Güneş altında bedenimizi koruyan bir diğer önemli özellik de terlemedir. Terleme, vücudun ısı dengesini koruyan önemli bir fonksiyondur.

Bu durumda vücuda yardımcı olmak üzere

havayı hapsetmeyen pamuklu giysiler giymek ve bol su içmek de yerinde olacaktır.

Bireysel olarak Ozon tabakasını korumak için birşeyler yapabilir miyiz?

Her konuda olduğu gibi burada da çevremizi ve doğal düzeni korumak, hayattaki aktivitelerimiz sırasında doğaya hiç zarar

vermemek veya en az miktarda zarar vermek oldukça önemlidir. Elbette ki Ozon tabakasını ve dolayısıyla kendimizi ve geleceğimizi bireysel önlemlerle korumak

mümkündür! Özellikle ulaşımda toplu taşıma araçlarını tercih etmek, hava kirliliğini ve dolayısıyla da Ozon tabakasının delinmesini önlemek açısından hayati önem taşır. Keza havaya zararlı gazlar salan fabrika ve benzeri işletmelerin denetlenmesi bağlamında bilinçli davranmak gereklidir. Ayrıca Kloroflorokarbon (CFC) olarak bilinen zararlı maddeler içeren spreyleri satın almamak ve onları kullanmaktan kaçınmak; buzdolaplarımızın, derin dondurucularımızın ve klimalarımızın düzenli servise tabi tutulmasına önem vermek faydalı olabilir. Bunların yanı sıra yalıtım malzemeleri ve ambalaj köpüklerinin ozon tabakasına zarar veren kimyasal maddeler içerebileceğini de unutmamak gerekir. Bu bilinçle, bu

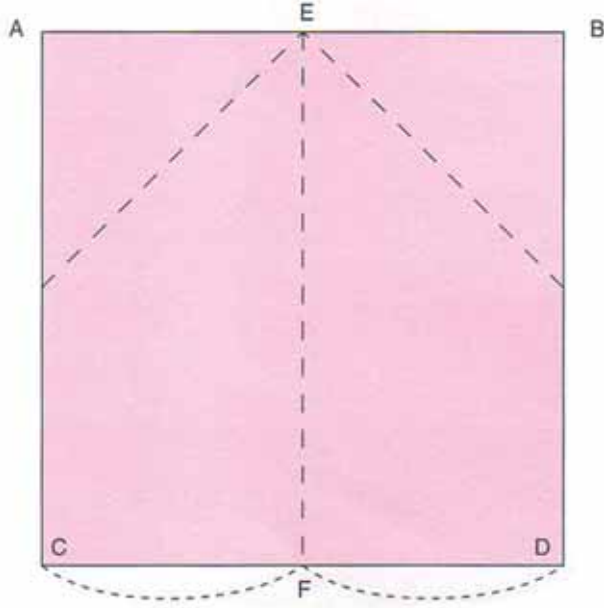
ürünleri gereksiz tüketmemeliyiz. Aksi halde Dünya'da "iklim değişikliği" hızlanacak ve yukarıda saydığımız düzenin tamamı bozulacaktır.

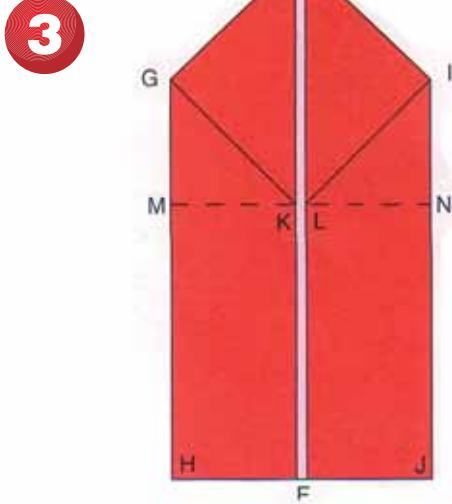
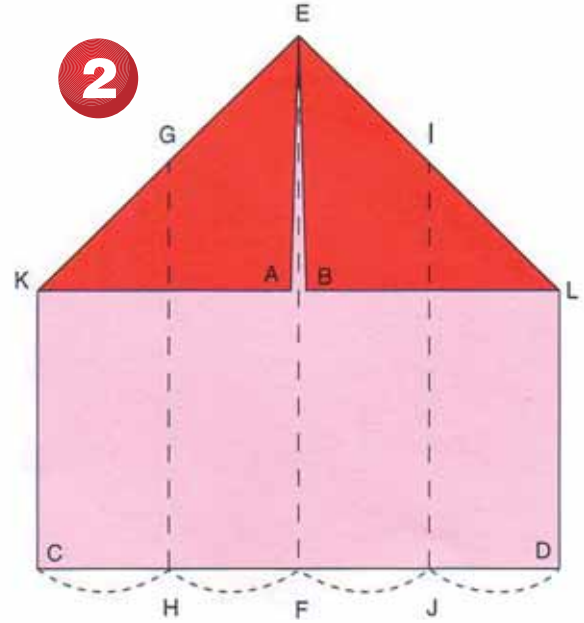
Son olarak, Dünya'mızın da içinde bulunduğu evreni, Uzay'ı ve dolayısıyla Güneş'i inceleyen bilim dalı Astronomi'dir. Bütün bu bilgiler Astronomi ile ilgilenen bilim insanları tarafından yapılan araştırmalar sayesinde edinilmiştir. Kim bilir? Belki siz de gelecekte başarılı bir astronom olup hem yeni bilgiler öğrenecek, hem de Dünya'mız için yararlı hizmetlerde bulunacaksınız!

Kâğıt katlayarak BALIK yapalım

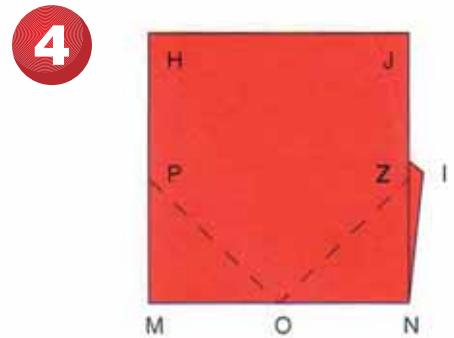
- 1** Kare bir kâğıt alın ve tam ortasından (EF doğrultusunda) katlayıp açın.

A ve B köşelerini EF çizgisi boyunca birleştirecek şekilde katlayıp bırakın.

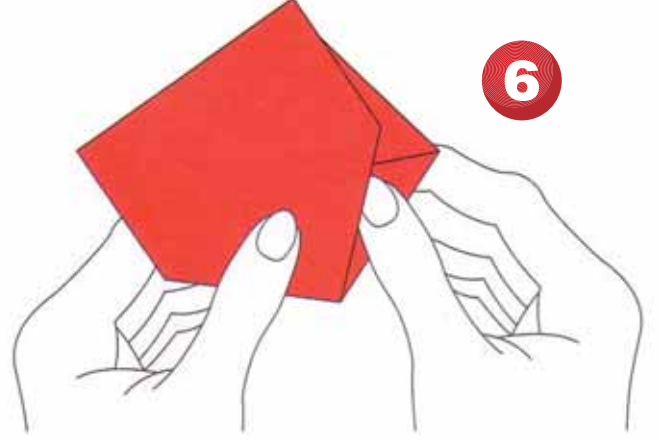
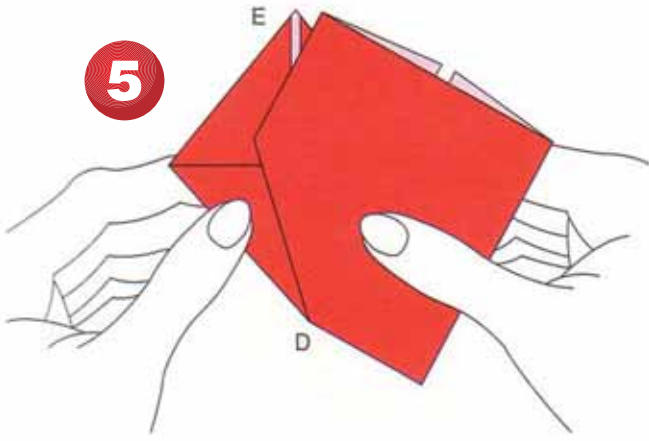

KC ve LD kenarlarını, GH ve IJ çizgileri boyunca merkezde birleştirecek şekilde katlayın.

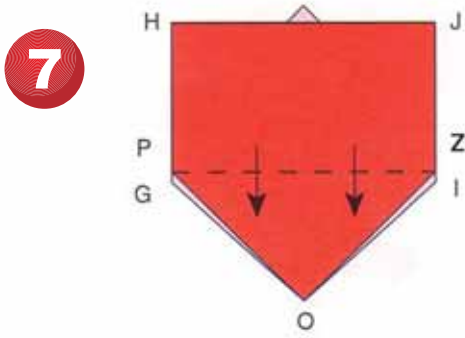
HJ kenarını, MN çizgisinden katlayarak E noktasıyla birleştirin.

Sonra kâğıdınızı PO ve ZO doğrultularında katlayıp geri açın.

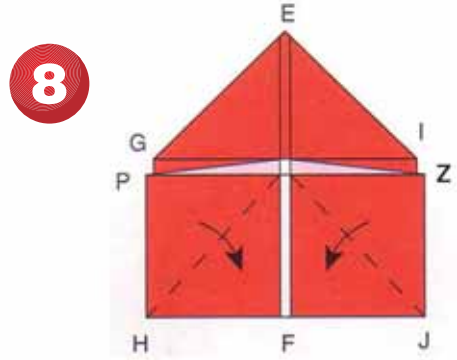

Az önce yaptığınız katlama çizgilerinden de yararlanarak, M köşesini ve N köşesini tersine içeriye katlayın. Her iki köşe içeride ortada birleşsin.

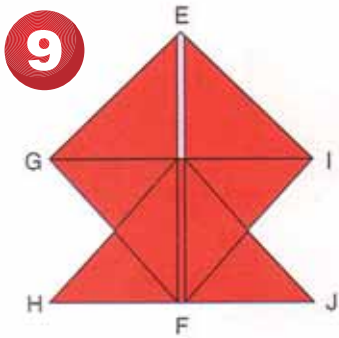
Böylece 7. basamaktaki şekli elde edeceksiniz.

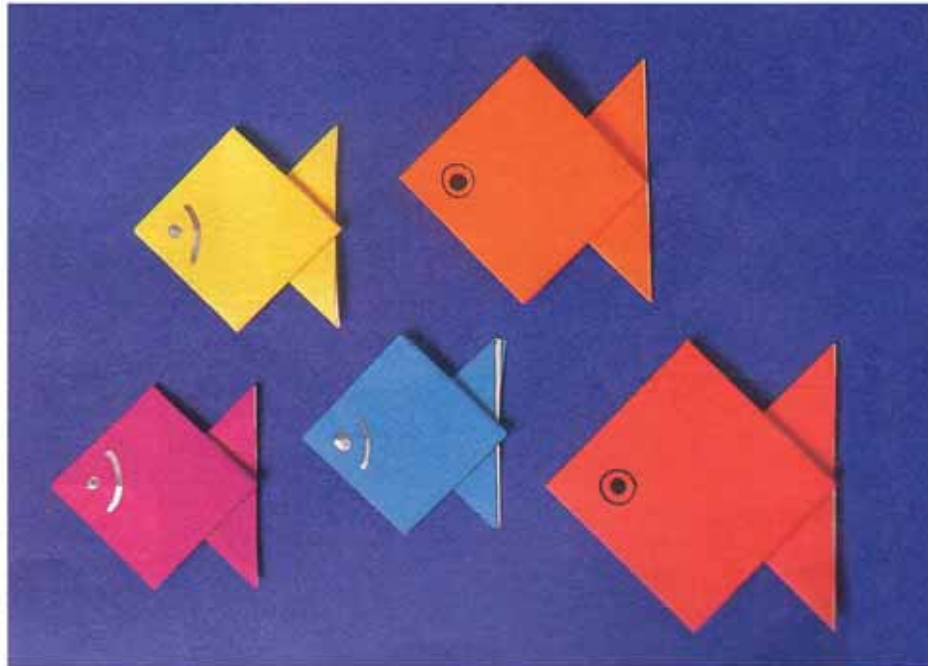
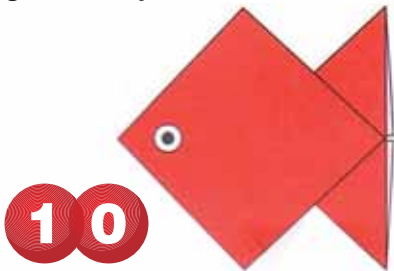
ZP çizgisinden kağıdınızı aşağı doğru katlayın.

P ve Z köşelerini içe doğru katlayarak 9. basamağı oluşturun.

Şimdi elde ettiğiniz şekli çevirin ve balığınızı istediğiniz gibi süsleyin.

Türkiye'nin Kalite Öncülerini Yetiştiriyoruz

Türk Standardları Enstitüsü daha önceki sayılarımızda anlattığımız standard hazırlama, belgelendirme, laboratuvar ve benzeri çalışmalarının yanında çok önemli bir hizmet daha veriyor: Eğitim.

Enstitünün eğitim verdiği birçok konu var. Bu sayımızda kalite konusunda verilen eğitimleri anlatmaya çalışacağız.

TSE, ülkemizde kalite altyapısını yerleştirerek ürün ve hizmetlerin evrensel kalite ölçülerine ulaşmasını sağlamak için her türlü çalışmayı yapıyor.

TSE'nin "Sistem Belgelendirme" çalışmaları,

TÜRKAK tarafından onaylandığı için tüm dünyada geçerlidir.

Gelişmiş bir teknik altyapısı olan TSE, toplumda kalite bilincinin yerleşmesi için eğitim çalışmalarına da önem verdi. Toplumun her kesimine ulaşacak eğitim ve öğretim etkinlikleri artarak sürüyor.

Eğitim, yaşamımızda önemli bir yer tutar arkadaşlar. İnsan, öğrenmeye başladığı ilk dönemlerden başlayarak çeşitli eğitim süreçlerinden geçer. Sosyal çevreden, okuldan ve özel amaçlı kurslardan aldığımız eğitim, tüm yaşamımız boyunca sürer.

Konusunda eğitilmiş, nitelikli insan gücü, ülkelerin kalkınmasında çok önemlidir. Türk Standardları Enstitüsü, küresel ekonomideki rekabette geri kalmamak için, gerekli olan değişimi sürekli eğitim ile yakalayacağını bilinciyle eğitim çalışmalarını kurumsallaştırmıştır.

Enstitü, yıllardır büyük emek ve yatırım ile sürdürdüğü çalışmalar neticesinde, konusunda dünyanın saygın kurumları arasında yerini aldı.

Bu saygınlığını artırarak sürdürebilmek için öncü rolünü eğitim çalışmalarında da sürdürüyor. Kurum ve kuruluşlara, belgelendirme hizmetleriyle birlikte kapsamlı eğitim hizmeti de vererek çözüm ortağı oluyor.

Enstitü, eğitim çalışmalarını üç ana başlık altında topluyor.

Yönetim Sistemleri Eğitimleri,

Sürekli İyileştirme Eğitimleri,

Personel Belgelendirme Eğitimleri.

TSE, TS EN ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi, TS EN ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi, TS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi, TS EN ISO 22000 Gıda Güvenliği Yönetim Sistemi, TS ISO/IEC 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi ve TS EN ISO 13485 Tıbbi Cihazlar Yönetim Sistemi, TS ISO 10002 Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemi, TS EN ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi, FSSC 22000 Gıda Güvenliği Sistemi ve TSE K 118 Ön Dökümlü Betonarme Yapı Elemanları-Kalite Yönetim Sistemi konularında eğitim ve belgelendirme çalışmalarını sürdürüyor.

Ülkemizin sanayi ve hizmet sektörüne yetkin personel yetiştirmek amacıyla Personel Belgelendirme çalışmaları yapılıyor. Personel Belgelendirmesi yapan kuruluşlar için; Kalite, Çevre, İş Sağlığı ve Güvenliği, Gıda Güvenliği Yönetim Sistemi alanlarında Baştetik Görevlisi, Yönetici ve Uzman belgelendirme çalışmaları devam ediyor.

Meslek Standartları çerçevesinde; Kaynakçı, Tahribatsız Muayene Personeli, Güvenlik Bilgi Formu Hazırlayıcısı, Organik Tarım Kontrolörü ve İyi Tarım Uygulamaları Kontrolörü ve benzeri personelin

Yönetim Sistemlerine ait politikaların geliştirilmesi, uygulanması, başarıya ulaştırılması ve sürekliliğinin sağlanması amacıyla kuruluşlara Yönetim Sistemleri Eğitimi veriliyor. Bu kapsamda; kuruluş yapısı, planlama çalışmaları, sorumluluklar, uygulamalar, usuller ve işlemleri anlatılıyor. Yönetim sistemleri standartlarının ve yönetim sistemlerinin kuruluş basamakları öğretiliyor.

TSE, ilköğretim çağındaki arkadaşlarımızın eğitimine yönelik bir dizi çalışma yürütüyor. Amaç; sizlerin bilinçli, kendisine güvenen, araştırmacı, yaratıcı, kendisini sürekli yenileyen, geliştiren ve yenilikleri izleyen, varlığını, emeğini, zamanını ve çevreyi koruyan vatandaşlar olarak yetişmenizi sağlamak.

belgelendirmesi yapılıyor. Ülkemiz dışında birçok ülkede de personel eğitim ve belgelendirme hizmetleri veriliyor. İş yaşamında bilgi üreten insanın çeşitli niteliklere göre eğitilmesi ve bu eğitimlere uygun olarak belgelendirilmesi gerekliliğinden yola çıkan TSE, “Personel Belgelendirmesi” ile ilgili çalışmalar yürütüyor.

TSE; bu alanda da TÜRKAK ve Avrupa Kalite Teşkilatı (EOQ) tarafından akredite edilmiştir. Bu sayede belgelendirilen personel 34 ülkede tanınmaktadır.

Personel ve Sistem Belgelendirme

Merkezi Başkanlığı, yaklaşık 100 konuda eğitim hizmeti yürütüyor.

TSE; Enstitü kimliği ve sorumluluğu gereği, sahip olduğu bilgi birikimi ve tecrübe ile hem üretim hem de hizmet sektöründe yer alan kuruluşların Yönetim Sistemlerini kurabilmeleri ve sürdürebilmeleri, kurumsal gelişim, sürekli iyileştirme ve rekabete hazırlama amacı ile eğitimlerine devam ediyor.

TSE, ilköğretim çağındaki arkadaşlarımızın eğitimine yönelik bir dizi çalışma yürütüyor. Amaç; sizlerin bilinçli, kendisine güvenen, araştırmacı, yaratıcı, kendisini sürekli yenileyen, geliştiren ve yenilikleri izleyen, varlığını, emeğini, zamanını ve çevreyi koruyan vatandaşlar olarak yetişmenizi sağlamak.

Sizler, geleceğin üretici ve tüketicileri olarak, mal ve hizmetlerin kalitesinin yükselmesini sağlamalısınız.

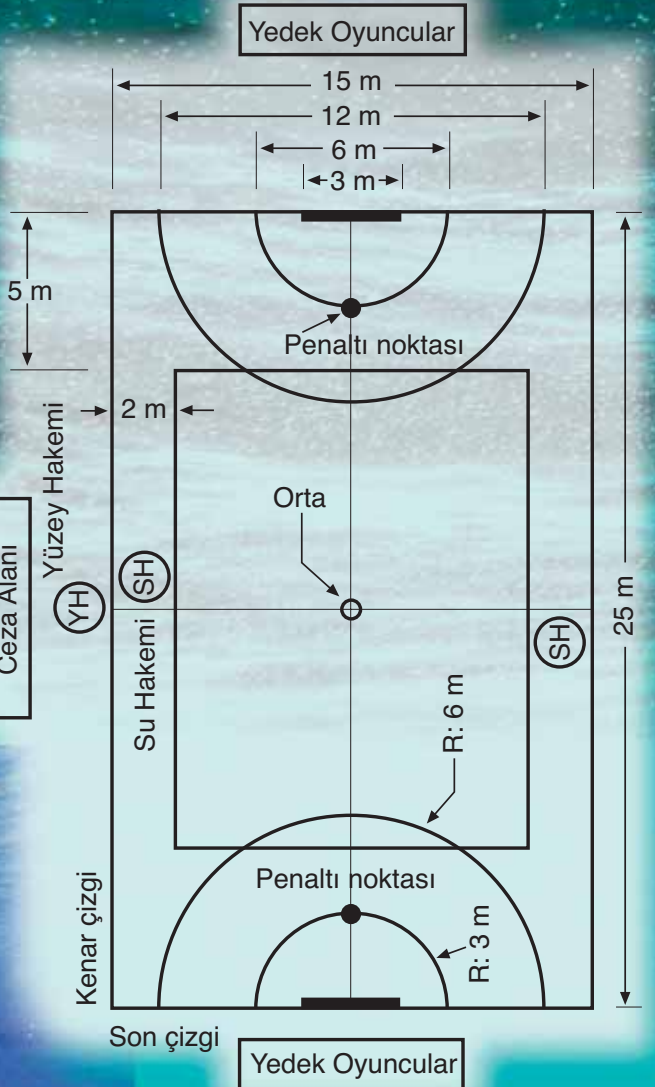
Hepinize kaliteli bir eğitim öğretim yılı diliyoruz...

Sualtı Hokeyi

Arkadaşlar, Sualtı Hokeyi kışın dalış yapamayan İngiliz dalgıçları tarafından 1954 yılında geliştirildi. Kısa zamanda yayılan bu oyunun bugün Avrupa ve Dünya Şampiyonası yapılıyor.

Sualtı Hokeyi, yüzme havuzunun altında, altışar oyuncusu olan iki takım arasında sualtında oynanır. Oyuncuların temel gereçleri maske, palet ve şnorkeldir. Oyunun genel kuralı, diski havuzun dibinde hokey sopası ile ilerletip karşı takımın kalesine gol atmaktır.

Masa Hakemleri	Ceza Alanı
YH	SH

OYUN ALANI

Sualtı hokeyi, 15 x 25 metre ölçülerinde yüzme havuzunda oynanır. Havuz 300 metrekareden büyük olmalı, derinliği en az 2 metre olmalıdır.

Kale

Karşılıklı 2 kale vardır. Paslanmaz metal malzemeden 3 metre uzunluğunda üretilen kaleler, gol çizgisini ortalayarak yerinden oynamayacak şekilde yerleştirilir.

Pak (Disk)

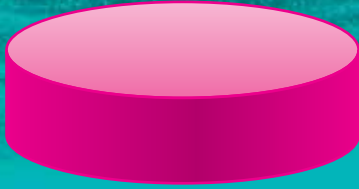
Çapı 80, kalınlığı ise 30 milimetredir.

Ağırlığı 1,3 kilogramdır.

Kurşun ya da benzeri yoğun

metal-lerden yapılır ve üzeri plastik kaplanarak kullanılır.

Hokey Sopası

Ahşaptan yapılır ve uzunluğu 35 santimi geçemez. Tutuş ve kullanım kolaylığının geliştirilmesi için biçiminde kesin sınırlamalar yoktur. Takımların birisi siyah, diğeri beyaz sopa kullanır.

Takımlar 6 tanesi esas, en az 4 tanesi yedek oyuncuyla oyuna başlar.

Oyuncuların temel gereçleri palet, başlık, maske, şnorkel ve eldivendir.

Oyuncular dirseklik ve dizlik kullanabilir.

Sualtı Hokeyi maçını; 1 yüzey hakemi, 2 sualtı hakemi, zaman ayarlayıcı ve skor tutanlar yönetir.

Sualtı hakemleri, oyuncularla iletişim kurabilmek için özel işaretler kullanır.

Oyun, 15 dakikalık iki devre halinde oynanır. Devre arası üç dakikadır.

Sporcular oyun süresince birbirlerine dokunamazlar.

Oyuncu değişimi sınırsız ve serbesttir.

Çok yorucu ve oldukça fazla güç harcanması gereken bir spor olduğu için sürekli oyuncu değişikliği yapılır.

Hokey sopasını tutmayan serbest elin kural dışı kullanılması, pak'ı elle veya sopayı yanlış bir şekilde kullanarak ilerletme, rakip

oyuncuya kasıtlı yapılan engelleme, çarpma ve önünü kesme, yedek veya cezalı oyuncunun kural dışı havuza girmesi gibi durumlar ise foul sayılır. Bunlar kasıtlı ve çok şiddetli olursa 2 veya 5 dakika oyundan uzaklaştırma cezası verilir.

Oyun berabere biterse, 3 dakikalık aradan sonra 10 dakikalık uzatma oynanır. Uzatma, 5'er dakikalık 2 devredir ve 1 dakika ara verilir. Birinci uzatmada sonuç alınamazsa 1 dakikalık aradan sonra gol atılıncaya kadar oyun devam eder.

Gol

Disk kaleye sopa ile sokulduğu zaman gol sayılır. Disk tamamen içeri girmeli veya kale

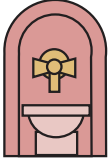
çerçevesinin içindeki kenarlara ya da oluğun tabanı ile temas etmelidir.

Gol atıldıktan 30 saniye sonra yüzey hakemi oyunu başlatır.

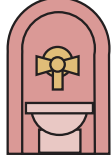

Ülkemizde Türkiye Sualtı Sporları Federasyonu çatısı altında sualtı hokeyi oynanıyor. Kısa bir geçmişe sahip olmasına rağmen, bayan ve erkek takımlarımız uluslararası başarılarla imza atıyorlar.

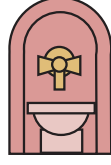
Arkadaşlar, dünyada yeni gelişen bir dal olan sualtı hokeyinin ülkemizde oynanması büyük bir fırsat. Bu fırsatı değerlendirmek için havuzlar sizleri bekliyor.

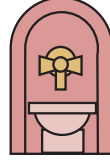
A

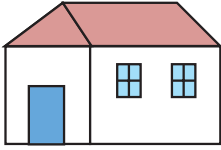
B

C

D

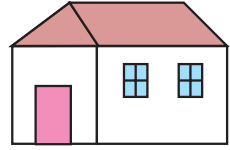
D

C

A

B

4 çeşmeden 4 eve (A'dan A'ya, B'den B'ye, C'den C'ye ve D'den D'ye) boruları birbirine değdirmeden su götürebilir misiniz?

Yukarıdaki dizilimde soru işareti yerine hangi harf gelmelidir?

kim kimdir?

Stephen William Hawking

Arkadaşlar, Albert Einstein'den sonra dünyanın en önemli teorik fizikçisi olarak gösterilen Prof. Dr. Stephen William Hawking'i tanımak ister misiniz?

Hawking, 1960'ların başında tüm kas hareketlerini durduran Amyotrofik Lateral Skleroz adlı bir hastalığa yakalandı. Ancak çalışmalarına devam ederek, Görelilik Kuramı ve kuantum fiziğinden yararlanarak kara deliklerin özelliklerini teorik olarak ortaya koydu ve bu teorilerle büyük yankı uyandırdı.

İngiltere'nin Oxford kentinde, biyoloji uzmanı olan Frank Hawking ve Isobel Hawking'in çocukları olarak dünyaya geldi. Hawking'in doğumundan sonra ailesi Londra'ya taşındı.

8 yaşındayken ailesiyle birlikte St. Albans, Hertfordshire'a taşındı. 11 yaşına geldiğinde, yerel bir özel okul olan St Albans School'da öğrenime başladı. O dönemde notlarının iyi olmasına karşın pek de parlak bir öğrenci olarak tanınmadı.

Bilime ilgisi o yıllarda başladı. Daha sonra babasının da mezun olduğu Oxford Üniversitesi Koleji'ne matematik dalında öğrenim görmek için girdi. Babası, oğlunun tıp okumasını istiyordu. Okulda matematik bölümü olmaması üzerine fizik bölümüne giren Hawking'in o dönemde ilgisini termodinamik, kuantum fiziği ve görelilik konuları çekiyordu. 1962 senesinde Oxford Üniversitesi'nden mezun oldu ve astronomi dalında incelemeler yapmak için okulda kaldı.

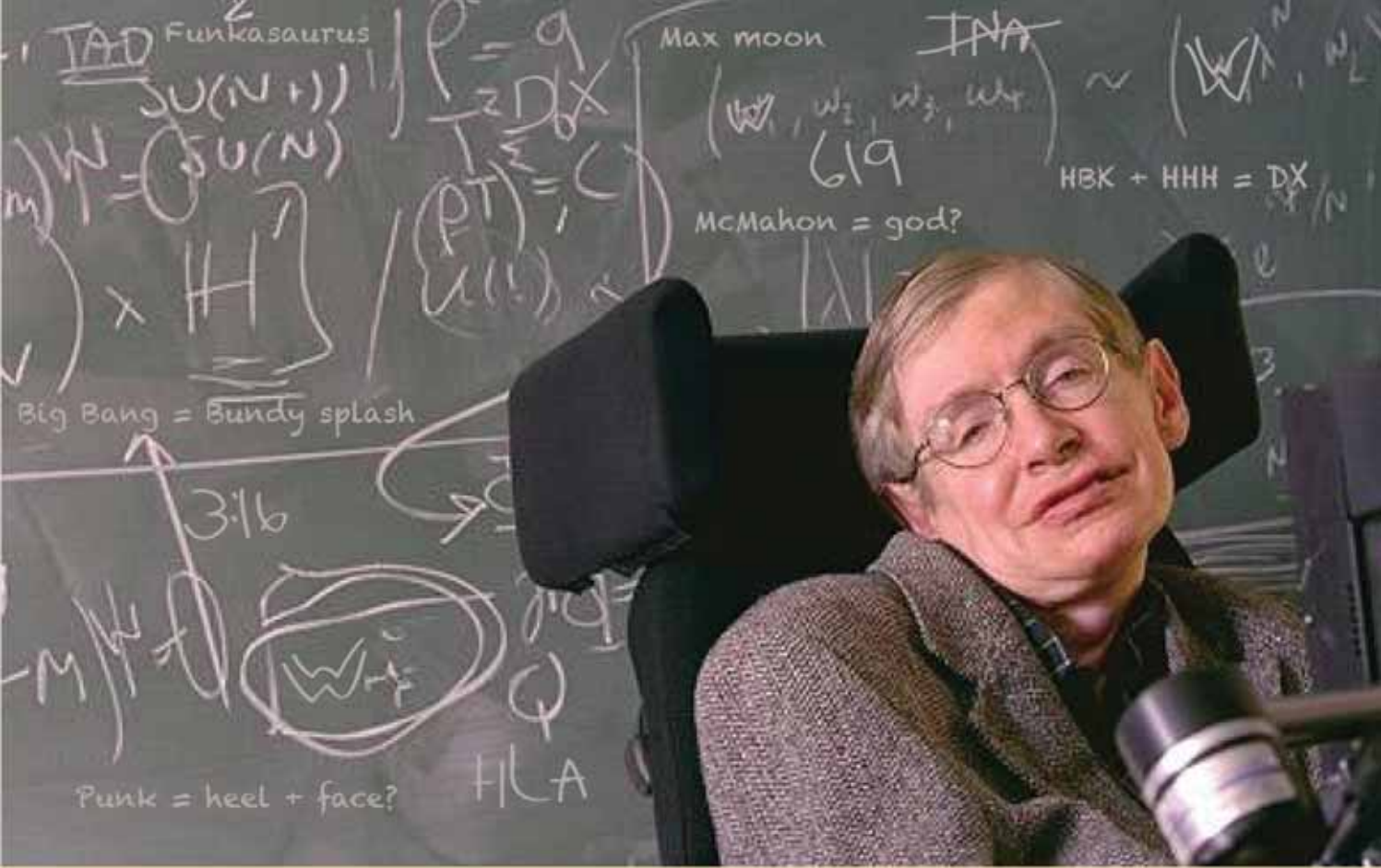
Hawking, incelemekten çok teori geliştirmeye ilgi duyduğunu fark etti. Okuldan ayrılarak Cambridge, Trinity Hall'a geçen Hawking, burada teorik astronomi ve kozmoloji çalışmalarına başladı.

Evrenin temel prensipleri üzerine çalıştı. Roger Penrose ile birlikte Einstein'ın Uzay ve Zamanı kapsayan Genel Görelilik Kuramı'nın Big Bang'le (Büyük Patlama) başlayıp kara deliklerle sonlandığını gösterdi. Bu sonuç Kuantum mekaniği ile Genel Görelilik Kuramı'nın birleştirilmesi gerektiğini

ortaya koyuyordu. Bu yirminci yüzyılın ikinci yarısının en büyük buluşlarından biriydi. Bu birleşmenin bir sonucu da kara deliklerin aslında tamamen kara olmadığını, fakat radyasyon yayıp buharlaştıklarını ve görünmez olduklarını ortaya koyuyordu. Diğer bir sonuç da evrenin bir sonu ve sınırı olmadığıydı. Bu da evrenin başlangıcının tamamen bilimsel kurallar

çerçevesinde meydana geldiği anlamına geliyordu.

Cambridge'e geldiği sıralarda, bir motor nöron hastalığı olan ve tedavisi olmayan Amyotrofik Lateral Skleroz'a

yakalandı. Cambridge'deki ilk iki yılında çok zorluk çekmeyen Hawking, hastalığının ilerlemesinin ardından akademik danışmanı Dennis William Sciama'nın da yardımıyla doktora için çalışmaya başladı. Bu dönemde çok yakında ölebileceği fikriyle yaşadı ve neden doktora yaptığını sorguladı.

Hawking, daha sonra yaptığı açıklamalarda, 1965 senesinde bir dil öğrencisi olan Jane Wilde ile yaptığı evliliğin yaşamında bir dönüm noktası olduğunu ifade etti. 1985 senesinden bu yana sesini de

kaybeden Hawking, tekerlekli sandalyesindeki yazıları sese dönüştürebilen bilgisayarı aracılığıyla iletişim kurmaya başladı. Yaptıkları evlilikten 3 çocukları olan Hawking çifti, 1991'de ayrıldı.

Kara deliklerle ilgili teorileri ve kuantum

fiziği alanındaki çalışmalarıyla günümüzde yaşayan en önemli bilim adamı olarak kabul edilen Hawking'in kitapları 40 dile çevrildi. Dünya çapında on milyondan fazla satılan "Zamanın Kısa Tarihi" adlı kitapla şöhreti yakalarken,

Amyotrofik lateral skleroz (ALS), ilerleyici bir sinir sistemi hastalığıdır. Hastalık motor sinirleri etkiler. Motor sinirler beyinden omuriliğe, oradan kaslara giderek hareketlerimizi düzenler. Bu hastalık motor sinirleri etkileyerek kas hareketlerine engel olur. Hastalığın ileri evrelerinde felç gelişir. Buna karşılık genellikle akli yetenekler etkilenmez.

Hastalığın adının anlamı omurilikte kasları besleyen yan (lateral) taraftaki sinirlerin zarar görmesiyle kasların beslenememesi ve katılaşmasıdır.

devamı sayılabilecek “Zamanın Daha Kısa Tarihi” adlı kitabıyla teorilerini geliştirmeye ve pekiştirmeye devam etti. Son kitabı “Ceviz Kabuğundaki Evren”de Hawking, Kuantum Teorisi’nden Süpersicim Kuramı’na, bütünsel beyin algılanımından süper kütle çekimine, süpersimetriye ve görelikten zaman yolculuğuna kadar evrenin birçok merak uyandıran konularına değindi. Albert Einstein’ın Genel Görelilik Teorisi ve Richard Feynman’ın çoklu geçmiş düşüncesini birleştirerek evrende olup bitenleri tanımlayarak tek bir bütün teori üretmeyi hedefledi.

Fiziğe katkılarından dolayı 12 onur derecesi aldı. 1974’te Royal Society’nin en genç üyelerinden biri oldu. 1979 yılında, Isaac Newton için kurulan Lucas Kürsüsü’ne getirilen Hawking, 1982’de de Kraliçe Elizabeth II tarafından CBE ile ödüllendirildi. 1989’da Companion of Honour’a layık görülen Hawking, Amerikan Ulusal Bilimler Akademisi üyesidir.

Stephen Hawking, kızı Lucy ile birlikte çocuk kitapları da yazdı. George isimli bir kahramanın yaşadıklarını okuyanlar, evrende seyahate çıkarken, bir taraftan da kozmoloji ve fiziğin temel bilgilerini öğreniyor.

Geçtiğimiz günlerde Hawking’in 70’inci yaşına basması onuruna öğretim üyeliğini yaptığı Cambridge Üniversitesinde konferans düzenlendi.

“Evrenin Durumu” adlı konferansa sağlık durumunun el vermemesi nedeniyle bizzat katılamamasına karşın, toplantıyı internet üzerinden yapılan canlı yayınlı izleyen Hawking, gönderdiği konuşma kaydıyla da konferansta kendisini görmeyi ümit eden dinleyicileriyle buluştu.

Konuşma kaydında, gezegenler arası seyahatin mutlaka gerçekleştirilmesinin insanlık için büyük önem taşıdığını savunan Hawking, yaşadığı gezegenin dışına yayılmaması durumunda insanoğlunu zorlu bir geleceğin beklediğini ileri sürdü.

“Aşağıya ayaklarınıza değil, gökyüzüne bakmayı aklınızda bulundurun. Gördüğünüzün anlamını kavramaya çalışın ve evreni neyin yarattığını merak edin. İlgili olun” sözleriyle tavsiyelerde bulunan Hawking, “Yaşadığımız bu narin gezegenin ötesine gitmeyi başaramamamız durumunda bir bin yıl daha hayatta kalacağımızı sanmıyorum” diyor.

Karşılaştığı tüm zorluklara rağmen yılmadan çalışan bu büyük bilim insanına sağlıklı ve uzun bir yaşam diliyoruz.

Hemen her yerde yemyeşil ve capcanlı halleriyle yaşam sevinci veren çimler, hepimizde üzerine uzanma isteği uyandırıyor mu arkadaşlar? Son yıllarda, bazı türleri özel olarak yetiştirilip insanlar tarafından taze olarak tüketilmekte ya da sıkılıp suyu içilmektedir. Üzerinde oyunlar oynadığımız, hayvanların otlandığı, parkları, bahçeleri güzelleştiren bu bitkiyi daha yakından tanımaya ne dersiniz? Yanıtınız evet ise işte başlıyoruz.

Çim, buğdaygiller familyasından dar yapraklı, otsu bir bitki. Boyları 5 ve 100 cm arası değişir. Yapısal olarak dik gövdelidir. Yere çok yakın ve toprağı kaplayan bir özelliğe sahiptir. Toprağı örtme özelliği bulunduğu bahçe ve parklardaki boş yerler için sıklıkla tercih edilir. Güzel ve

dekoratif bir görüntü yaratmasından dolayı pek çok alanda çimlere rastlayabiliriz.

Arkadaşlar, bahçelerimizin olmazsa olmazıdır çimler. Çünkü bahçelerimizi düzgün, yemyeşil, serin, yumuşak ve rahat bir ortam haline getirir; tozu kontrol altında tutmamızı sağlar. Bahçe toprağımızı sabitleştirir ve toprak yitimine (erozyona)

engel olur; oyunlar oynadığımız, eğlence ve spor etkinlikleri yapabileceğimiz alanlar oluşturur; son olarak da göz zevkimizi okşayacak bir bahçe için gereklidir. Biliyor musunuz, bazı ülkelerde yerel yönetimler, bahçelerdeki çimlerin bakımına özen göstermeyen ev sahiplerine çeşitli yaptırımlar uyguluyor.

Çimenlik alanlardaki en önemli şey düzgün bir görünümdür. Bu nedenle renk ve çim türleri arasındaki uyum çok önemlidir. Genelde çimenlik alanlar tek bir çim türüyle yapılmaz. Birbiriyle uyumlu 2 veya 5 türün karıştırılmasıyla elde edilir. Bu bilgiyi daha önce duymuş muydunuz? Dikkat edilecek en önemli nokta karıştırılan çim türlerinin birbirlerini tamamlayıcı özellikte ve uyumlu olmasıdır. Bu anlamda renk ve boy bakımından tercihlere göre belirlenecek çeşitli kriterler çim türlerini seçmede önemli rol oynar. Önemli olan düşünce şudur; nasıl bir çimenlik yaratılmak isteniyor? Buna göre çim türleri arasından tercihler rahatlıkla yapılabilir.

Sadece ev dekorasyonu için değil çimenlik alanlarda renk ve görünüş uyumu en önemli noktadır. Bunun için kompozisyonu yapılacak çim türlerinin renk, görünüm, büyüme süresi ve bakım ihtiyaçları anlamında birbirleriyle uyumlu olması gerekmektedir. Sık ve yoğun bir görünüm elde etmek amaç olduğundan çimler özenli bir bakım ister. Çim türlerinin biçmeye tepkisi, renk uyumu ve su isteği arasındaki benzerlik de hem bakım hem de görünüm uyumu anlamında büyük önem taşır. Güzel bir görünüm ve sağlıklı çimler için alandaki yabancı otlar temizlenmelidir.

Çim ekmede belirleyici olan bir diğer unsur da topraktır. Toprağın verimli olması ve iyi hazırlanması gerekir. Organik maddelerle beslenen toprakta çimler daha sağlıklı olarak yetişir. Su, hava, mineral ve organik maddeleri içinde barındıran toprak, çim bitkilerini besler.

Çim otsu bir bitki olduğundan ekilmediği yerlerde bile kendiliğinden çıkabilir. Yabancı

bir ot olarak tarlada, arazide ve bahçelerde kendi halinde büyür. Bununla birlikte özenle seçilmiş çim tohumları ekilerek özel alanlar oluşturulur. Özellikle belli başlı spor alanlarının yeşillendirilmesinde bu yöntem uygulanır. Birbirinden güzel ve ilginç iek türlerinin yer aldığı bahçe ve parklarda da özenle yetiştirilmiş çimler bulunmaktadır.

im her bitki gibi bakım ve emek ister. Düzenli olarak sulanması ve çim biçme makineleriyle bakımının yapılması gerekir. Hem insan emeğiyle hem de çevresel faktörlerle çim bitkisi varlığını sürdürür.

Hiç yağış almayan bazı bölgelerde canlılar sadece çimlerde biriken nemi kullanarak su ihtiyaçlarını karşırlar.

im, organik maddeleri ve atıkları işleyerek toprağı zenginleştiren böcek ve sürüngenler için yaşam ortamı sağlar. Doğada en büyük düşmanları yangınlar ile yanlış ve aşırı otlatmadır.

imleri etkileyen evre faktörleri

İklim

Her canlı gibi sıcaklık, yağış miktarı, nem, ışık gibi iklim özellikleri çim, bakımı için de çok önemlidir. Çimenlerin ekimi, sulaması ve gübrelenmesi gibi çalışmalar bu faktörlere bağlı olarak bölgeden bölgeye değişiklik gösterir.

Hiç yağış almayan bazı bölgelerde canlılar sadece çimlerde biriken nemi kullanarak su ihtiyaçlarını karşırlar.

im, organik maddeleri ve atıkları işleyerek toprağı zenginleştiren böcek ve sürüngenler için yaşam ortamı sağlar. Doğada en büyük düşmanları yangınlar ile yanlış ve aşırı otlatmadır.

İşık

İklim'e göre değişen ışık, bitki gelişiminde en önemli etkenlerden biridir. Aydınlatma süresi bitkinin büyümesi, gelişmesi, çiçeklenmesi ve tohum vermesini etkiler. Gün içinde 12-14 saatten daha az bir aydınlatma süresine ihtiyaç duyan bitkiler kısa gün bitkisi,

12-14 saatten daha uzun bir sürece ihtiyaç olanlara da uzun gün bitkisi denir.

Uzun aydınlatma s resinde boyuna gelişen bitki, kısa gün şartlarında bodurlaşır ve yatık gelişir. Bu nedenle çimler yazın dik olarak bahar aylarında da yatık olarak gelişir.

imlerin gölge şartlarına direncini korumak ve artırmak için alınan bira önem vardır. Bunlar bitki yüksekliliği 5-7 cm arası olacak şekilde çim biçimi yapılması, kısıtlı azotlu gübreleme ve seyrek sulamadır. Ayrıca ilkbaharda imenlik alanlara dökülen ağaç yapraklarının toplanması, ağaç altındaki yeşil alanların sonbaharda ekilmesi ve alan üzerine basılmasının engellenmesi de önlemler arasında yer alır.

Su

Yağmur, kar, dolu gibi doğal yağışlar ve sulama ile imenlik alanların su ihtiyaı karşılanmış olur. Aynı zamanda nem yoğunlaşması, çiğ, kırağı ve sis de bitkiler için önemli su kaynağıdır. Bitkilerin su tüketimi bölge ve iklim şartlarına göre değişir. Genel olarak çimler günde 2,5 – 7,5 mm su tüketir. Biçim yüksekliliği ve azotlu gübreleme su tüketimini artırır.

Fosforlu ve potaslı gübreler ise kuraklığa dayanıklılığı artırır. Çim biçimi su tüketim miktarına etki eder.

Solma, geçici su eksikliğinden ve alınan suyun terleme yoluyla atmosfere verilmesinden kaynaklanır. Su düzeyinin normale dönmesi ile ortadan kalkar. Su eksikliği devam ederse bitki büyümesi durur, sararma ve ölümler başlar. Özellikle çoğu Lolium ve Agrastis türleri kuraklıktan büyük zarar görürler. Çayır salkımotu, Bermuda çimi, Uganda çimi gibi kök saplı türler kurak dönemlerden fazla etkilenmez. Koyun yumağı ve otlak ayrığı gibi türlerin de derin kökleri sayesinde canlılıkları uzun yıllar sürer.

Mevsime bağlı hava şartları da çimenlerin kurumasına etki eder. Özellikle az yağış olan bölgelerde kışın bazı çim türleri kurur. Bunun nedeni toprakta yeterli nemin bulunmaması ve rüzgârla birlikte bitkilerdeki su kaybının artmasıdır. Kurumayı engellemek için özellikle toprağın kuru olduğu dönemler seçilerek sulama yapılmalıdır.

Su göllenmesi topraktaki oksijen miktarını birkaç gün içinde tüketir. Çimlerin kökleri solunum için yeterli oksijeni bulamazlar. Bu da bitkilerin sararıp solmasına neden olur. Göllenmeye aşırı sulama, yağış veya sel neden olabilir. Bu nedenle toprakta su göllenmesinin olmamasına dikkat edilmelidir.

Sıcaklık

Bitkilerin büyüme ve gelişmesinde rol oynayan önemli faktörlerden biri de sıcaklıktır. Çim bitkilerindeki sıcaklık isteği de türlerine göre değişir. Bu serin mevsim çimleri için 15-20 derece, sıcak mevsim bitkileri için de 25-30 derecedir. Özellikle

tohumların çimlenmesi için sıcaklık çok gerekli bir faktördür. Bunun için toprak sıcaklığının en az 0 derece olması gerekir. Serin iklimlerde bitkilerin büyüme ve gelişmesi yavaşlar. Ancak çim kalitesi artar.

Yaz aylarında yüksek sıcaklığa bağlı çimlerde kuraklık, çiğnenme ve basılma görülebilir. Kış aylarında çok soğuk olan bölgelerde çimler zarar görebilir. Olumsuz hava şartlarından çimleri korumak için çeşitli önlemler alınabilir. Kar örtüsü, değişik örtü malzemeleri ve organik malç çimleri soğuktan korumak için kullanılır.

Rüzgâr

Rüzgârın sert şartlarından korunmak için çim alanlarında bazı önlemler alınabilir. Rüzgârla birlikte çimlerin sökülmesi, kökleri ortaya çıkması ve sürüklenen ince toprak parçaları ile yüzeyin örtünmesi durumları görülebilir. Bunları önlemek için yeni ekilmiş çimenlik alanlar nemli tutulmalıdır. Ayrıca rüzgârın esme yönüne dik gelecek şekilde rüzgâr kıran örtüler de kullanılabilir.

Rüzgâr bitkilerde terlemeyi artırarak fotosentezi olumsuz yönde etkileyebilir. Sıcak rüzgârlar sıcaklığı yükseltirken nemi de düşürürler. Bu nedenle bitkiler fotosentez hızını azaltır ve su kaybeder. Bu nedenle kısa sürede sararıp solarlar. Ülkemizin birçok bölgesinde 'sam rüzgârları' olarak bilinen bu sıcak rüzgârların çimenlik alanlar için olumsuz etkileri vardır.

Deniz kenarlarında yer alan çimenlik alanlar için tuza dayanıklı çimler kullanılmalıdır. Çünkü rüzgârın getirdiği tuz parçacıkları çimleri olumsuz etkiler. Bu nedenle çimler sıklıkla sulanmalıdır. Rüzgârın getirdiği çeşitli yabancı ot tohumları ve hastalıklar da çimlere zarar verebilir.

Çim ekimi için zaman, toprak nemi, toprak sıcaklığı, hastalık, zararlılar, yabancı ot durumu ve türlere göre değişen özel çimlenme zamanları gibi birçok faktör vardır. Tüm bu etkenler değerlendirilerek çim ekiminin yapılması gerekir. İlkbahar ve sonbahar mevsimlerinde serin iklim çim bitkileri ekilebilir. Tohumdan sonra

İyi bir çimlenme süreci için sıcaklık ve nemin dengede olduğu devreler ekim yapılabilir. Ülkemizde çim ekimi için bölgesel farklılıklar dikkate alınmalıdır. İlkbaharda toprak sıcaklığının 5-10 dereceye ulaştığı kıyı bölgelerde şubat-mart-nisan aylarında ekim

yapılabilir. İç bölgelerde ise ekim için mart-nisan-mayıs ayları uygundur.

Çim Ekimi Sonrası Sulama

Çimler için toprak nemi oldukça önemlidir. Özellikle 3-4 hafta sürecinde toprağın ekim derinliğinin nemli tutulması gerekir. Bu nem oranı iyi bir çimlenmeyi sağlar. Özellikle sabah erken ve gece geç saatlerde sulama yapılmalıdır. Toprağın 4-5 cm'lik tabakası nemli olacak şekilde sulanmalıdır. Toprak yüzeyinin nemli olması çimlenme verimliliğini artırır.

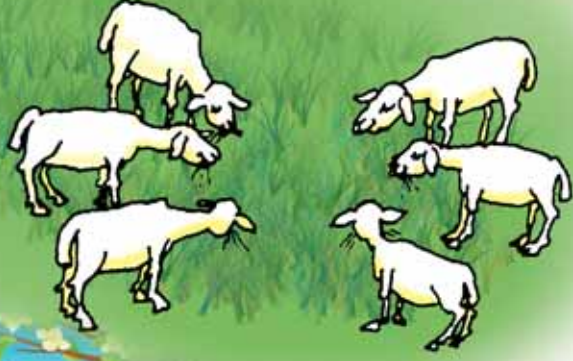
Çimde otlayan hayvanlar

Arkadaşlar siz de daha önce hayvanları
çimde otlarken görmüşsünüzdür. Bu
sayede sahip oldukları süt miktarı ve kalitesi

artar. İşte çimde otlayan bazı hayvanlar; koyun, keçi, at, inek, manda.

Çimde yapılan sporlar

Çimenlik alanlar güzel görünümü ve uygun arazi yapısıyla birçok spor için elverişli bir ortam oluştururlar. Özel olarak çimler ekilir ve yetiştirilir. Düzenli olarak sulanıp biçilerek bakımı yapılır.

Sonuçta ortaya çok çeşitli spor dalları için hazırlanmış çok güzel çimenlik alanlar çıkar. Bu sporların içinde en çok bilinen ve yapılanı tahmin ettiğiniz gibi futboldur. Futbolun dışında golf, polo, çim hokeyi ve çim kayağını sayabiliriz. Kapalı alanlarda yapılan sporlarda çimin yetişmesi zor olacağından yerini yapay veya sentetik çim alıyor. Golf, tenis ve kriket gibi spor dallarında, çimin kalitesi yapılan sporu etkiler.

Rulo Çim Nedir?

Rulo çim üretim çiftliklerinde özel bakıma tabi tutularak tohumdan üretilen yüksek kalitede çimin kalıplanarak çimlendirilmek istenen alanlara yerleştirme metodudur. Hazır çim günümüz peyzajının en önemli parçası olarak kabul edilir. En kısa zamanda çim alan elde etmek için tercih edilir.

Kısa bir sürede serilebilen, yumuşak, temiz ve güvenli hareket alanları oluşturabilen, yoğun güçlü kökleriyle yaşayan, canlı ve yemyeşil doğal bir halıdır rulo çim.

nereden nereye?

Mağaradan Akıllı Eve

Arkadaşlar, evimiz içinde yaşadığımız ve barındığımız yapıdır. İlk konutlar eski çağlarda kar, yağmur, fırtına ve soğuktan ya da yabani hayvanlardan korunmak amacıyla yapılan ilkel barınaklardı. Zamanla değişen yaşam biçimine bağlı olarak konutların şekli ve kullanım amacı da değişti.

Konutların büyüklüğünü, biçimini ve mimari

özelliklerini belirleyen etkenlerin başında çevrenin doğal özellikleri, teknoloji düzeyi, sosyal, ekonomik ve kültürel koşullar gelir.

Tarih öncesi çağlarda insanların konut yapmak için gerekli bilgileri, becerileri, araç ve gereçleri yoktu. Mağaralarda ya da ağaç kovuklarında yaşarlardı. Avcılık ve toplayıcılıkla geçindikleri dönemlerde ilkel araçlarla hayvan postlarından yaptıkları çadırlarda ya da ağaç dalları ve otlarla kurulan geçici mevsimlik kulübelerde barınmaya başladılar. Ağaç dallarının ve kütüklerin

arasını balçık, ot ya da ağaç kabuğu ile doldurarak destekledikleri bu barınaklar, sert hava koşullarına karşı dayanıklı olmadığından kışın yeniden mağaralara dönmek zorunda kalırlardı.

Cilalı Taş Devri'nde (MÖ 8000-5500) tarım yapmaya başlayan insanlar, yerleşik düzene geçtiler. Uzun süre dayanacak, kerpiçten ya da pişmiş tuğladan daha korunaklı ve sağlam konutlar yapmaya başlandı.

ÇAYÖNÜ

Diyarbakır'ın kuzeyinde, Ergani Ovası'nda, Dicle Nehri'nin kenarında bulunan Çayönü 1963 yılında keşfedildi.

Çayönü'de ilk yerleşim MÖ 10200 yıllarında olmuş ve bölgede MÖ 4200'lü yıllara kadar yaşanmış. 6000 yıl boyunca birbirinden farklı mimari tasarımlarda binalar yapılmış. Çayönü kazılarında günümüze kadar gelen taş temelli kerpiç binaların ilk örneklerine rastlandı.

Yerleşmenin ilk dönemlerinde daha çok domuz, geyik, yabani koyun ve keçi avlanmış olmasına rağmen Çayönü kazılarında MÖ 8500 yıllarından kalma buğday ve baklagillere rastlandı. MÖ 6000'lere gelindiğinde Çayönü'nde yaşayan herkes kendi yiyeceğini tarımdan elde edebiliyordu. Bölgenin en önemli özelliği avcı-toplayıcı toplulukların yerleşik hayata geçişinin yaşandığı yer olmasıdır.

Çayönü'nde çok sayıda küçük alet ve eser bulundu. En sık av hayvanlarının kemiklerinden iğneler, saplar, oraklar, çengeller, boncuk, halka, düğme, basit kaplar ortaya çıkarıldı.

Coğrafyamızda yapılan kazılar, MÖ 9000-7000 yıllarından kalma yerleşmeleri ortaya çıkardı. Kazılar, mağaralardaki toplu yaşam

biçiminden aile düzenine ve ayrı konutlarda yaşamaya geçiş sürecine ilişkin önemli bilgiler sağladı.

ÇATALHÖYÜK

Konya Ovası'nda yer alan Çatalhöyük, binlerce yıllık tarihi boyunca üst üste inşaa edilmiş binalar sayesinde yapay bir tepe olmuş.

Binalarda kullanılan ana malzemeler; kerpiç, kâmiş ve ağaçtır. Güneşte kurutulmuş kerpiç ve kireç sıvalardan yapılan binaların temelleri derine inmiyordu. Binalardaki kolonların ana malzemesi ağaçtı. Kolonların taşıdığı tavan ise sıkıştırılmış kil ve kâmişten inşa ediliyordu.

Çatalhöyük'te yer alan evler genelde 2 oda, depo, kiler ve mutfaktan oluşuyor. Evlerin planları birbirinin aynı. Yapılan kazılarda evlerin pencerelerinin olmadığı keşfedildi. Binaların iç yüzleri sıvanmış. Bu sıvalı yüzeylerde, kırmızı, pembe, kahverengi ve siyah renklerde geometrik desenler, av sahneleri ve hayvan kabartmalarına rastlandı. Dini anlam taşıyan boğa figürü binaların duvarlarında sıkça kullanılmış. Ayrıca birçok evde gerçek boğa başlarının kille sıvanması ile yapılmış kabartmalar bulundu.

Evler bitişik olarak inşaa edildiğinden kapıları yok. Evlere giriş çıkışlar damdan açılan bir delik sayesinde gerçekleşiyordu. Bitişik düzenden dolayı şehirde sokak da yoktu. Şehir içinde ulaşım evlerin damlarından sağlanıyordu.

Yurt denilen çadırlar binlerce yıldan beri barınma amacıyla Orta Asya'da kullanılmaktadır.

Dikdörtgen biçimli ev yapma düşüncesi dünyaya ilk kez Mezopotamya'dan yayıldı. Bu türün ilk örnekleri önce Eski Yunan'da, daha sonra da Roma İmparatorluğu döneminde İtalya'da uygulandı.

Yunan Evi

Roma Evi

Eski Roma'da evler genellikle tuğladan yapılır, ortada bir iç avlu bulunurdu. Soyluların ve varlıklı kimselerin evleri oturma odası, yatak odası, yemek odası gibi ayrı bölümlerden oluşur; duvar panoları, freskler ve mozaiklerle süslenirdi. Bazı

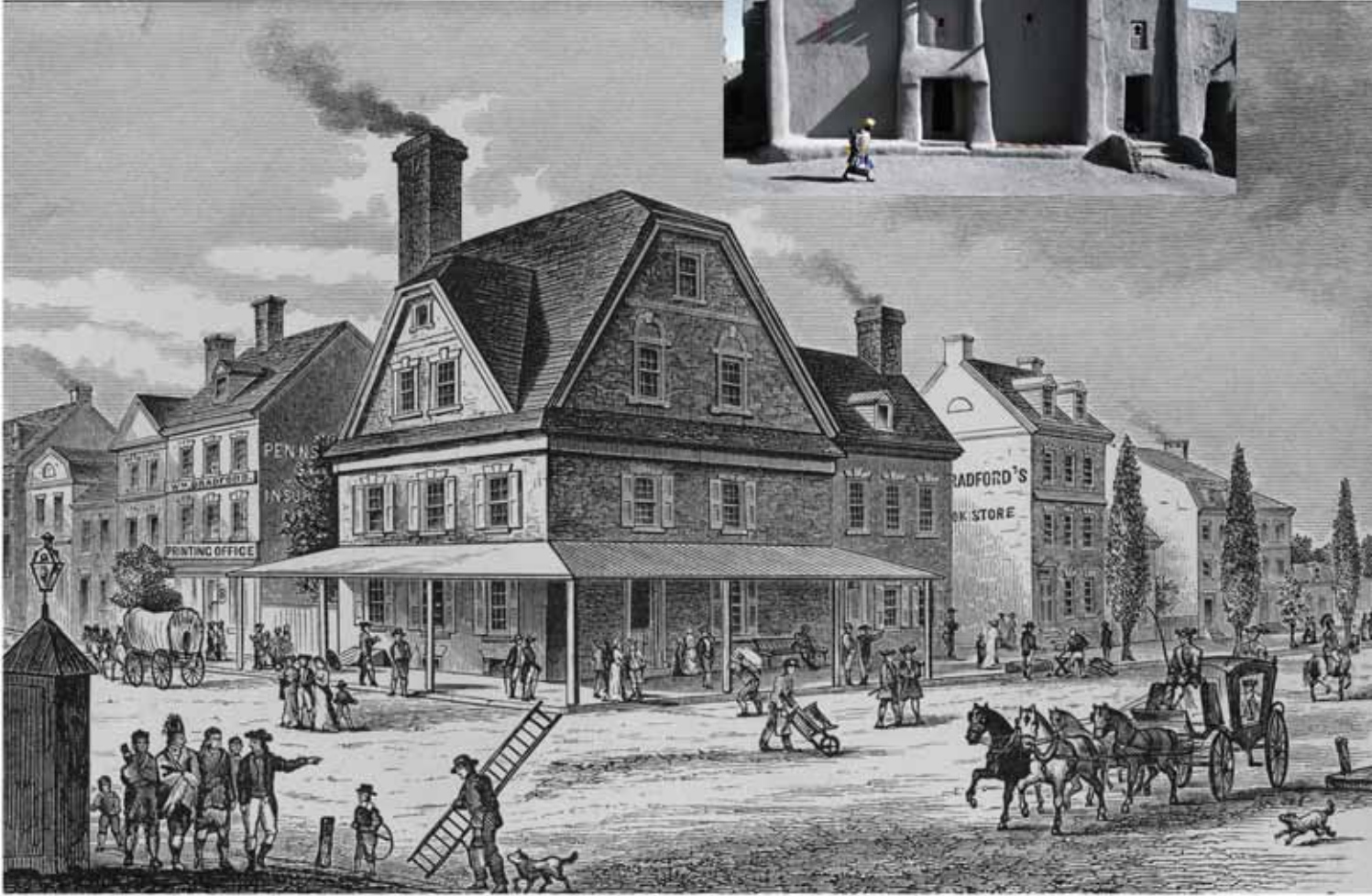

evler tabandan ısıtmalıydı. Geniş ve kullanışlı mutfakları ve kanalizasyon sistemleri vardı.

MS 5. yüzyılda Roma İmparatorluğu'nun çöküşünden sonra derebeyleri döneminde, soylular hendeklerle çevrili şatolarda oturmaya başladılar. Şatolar yemek salonu, oturma odası, yatak

odası gibi ayrı bölümlerden oluşan bir tür kalelerdi. Toprağı işleyen köylüler ise şatonun çevresindeki topraklarda, kerpiçten yapılmış, basit ve kaba görünümlü evlerde yaşırdı. O dönemde cam pahalı ve az bulunan bir malzeme olduğundan, pencerelerde cam yerine kepenk kullanılır, bu nedenle odalar yeterince ışık alamazdı.

İtalya'da varlıklı tüccarlar evlerini sağlam taşlardan yaparlardı. Evin alt katlarındaki küçük ve dar pencereler demir parmaklıklarla korunurdu.

12. yüzyılda Avrupa'da kentlerde nüfus hızla arttı. Yüksek surlarla çevrili Orta Çağ kentlerinde evler birbirine bitişik, dar ve yüksekti. Zanaatkârlar evlerinin giriş katını genellikle atölye olarak, üst katları da ev olarak kullanırlardı. Kuzey Avrupa'da evler kalın ve sağlam ahşap kirişlerle, güzel görünümlü tuğla ya da taşlarla yapılırdı.

Zamanla ticaret gelişip zenginleştikçe insanların yaşam biçimi de değişti. Kentler, kale surlarının dışına doğru yayılmaya başladı. 18. yüzyılda taraçalı, bahçeli evler, parklar ve geniş alanlar kentlerin görünümünü önemli ölçüde değiştirdi. Evler daha büyük, rahat ve aydınlıktı. Varlıklı kimselerin evlerinde uşaklar ve hizmetçiler

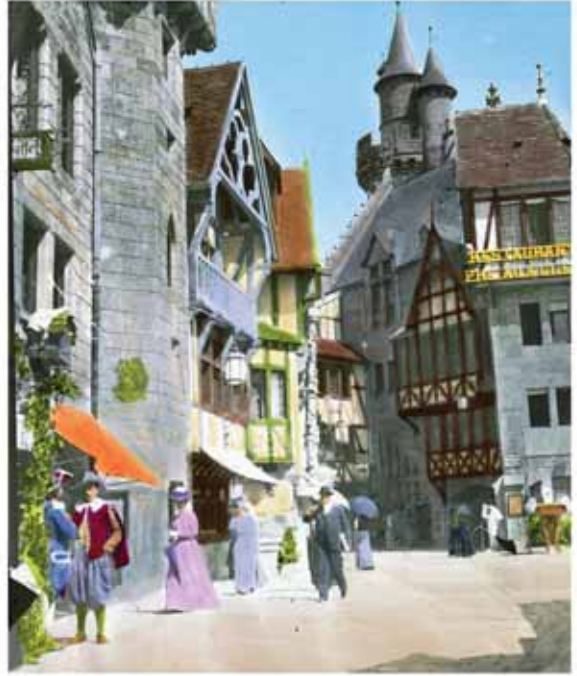

için ayrı bölümler bulunuyordu. Kentlerdeki evlerin gittikçe daha gösterişli olmasına karşılık, kırsal kesimde çok basit ve sade evlerde yaşıyordu. Bu evlerin duvarları, iri ağaç kütüklerinin arası kuru ot, saz ve alçı karışımından oluşan kaba bir harçla doldurularak yapılıyordu.

Anadolu'da da zengin toprak sahipleri gösterişli konaklarda, köylüler ise düz toprak damlı kerpiç evlerde yaşıyorlardı.

Evlerin biçimi ve kullanılan yapı gereçleri, ülkelere ve iklim özelliklerine göre değişiyordu. Akdeniz ülkelerinde odalar üstü açık, kemerli bir iç avluya açılıyor, kemerler odaların fazla güneş alarak ısınmasını engelliyordu. Kireçtaşının bol olduğu bu ülkelerde beyaz badanalı taş evler yaygındı. İskandinavya'da ve Kuzey Avrupa'nın bazı ormanlık bölgelerinde ahşap oyma çerçeveli pencereleri olan sivri çatılı yapılar çoğunlukta idi.

19. yüzyılda sanayileşmeyle birlikte kırsal kesimden kentlere büyük bir göç başladı. Kent nüfusunun artması ve büyüyen konut

gereksinimi, hızlı bir yapılaşma süreci başlattı. Yapı gereçleri makinelerle ve düşük maliyetle üretiliyor, gelişen ulaşım olanaklarıyla uzak bölgelere kısa sürede

taşınabiliyordu. Aynı türden yapı gereçleri her yerde kullanılmaya başlandı. Bunun sonucunda değişik bölgelerin yapılarında görülen mimari farklılıklar

büyük ölçüde ortadan kalktı.

Varlıklı kimseler konforlu evlerde otururken, çalışanlar fabrikaların çevresindeki birbirine bitişik, derme çatma evlerde sağlıksız ve güç koşullarda yaşıyordu. İlerleyen

yıllarda da hükümetlerin aldığı yasal önlemlere ve yapılan toplu konutlara karşın henüz birçok ülkede barınma koşullarının iyileştirilmesine yönelik köklü bir çözüme ulaşamadı.

Ülkemizde hâlâ örnekleri bulunan geleneksel evler, bulunduğu yörenin özelliklerine uyumlu olarak inşa edilmiş. Her ev günlük ihtiyaçların tamamını karşılayabilecek bağımsız bir yapı olarak düşünülmüş.

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra mimarlar konut tasarımlarına yeni boyutlar kazandırdılar. Bu tasarımlar, insanların doğayla bütünleşebilecekleri aydınlık ve geniş konutlar yaratma düşüncesine dayanıyordu. Bu amaçla bahçe ve parkların bulunmadığı alanlarda geniş pencereli, balkonlu ya da teraslı, sağlığa uygun konutlar yaptılar. Cam, beton ve çelik gibi hazır yapı gereçleri kullandılar. İnsanların günlük gereksinimlerine yönelik kreş, lokanta ve çamaşırhane gibi olanakların yer aldığı toplu konut projeleriyle 20. yüzyıl mimarlığını önemli ölçüde etkilediler. En son teknik gelişmeleri yapılarla

uyguladılar. Alman mimarlar binaların içinde elektrik kullanırken, ABD'de mimarlar yeni geliştirilen çelik yapı tekniğiyle dünyanın ilk gökdelenlerini yaptılar. Bu yapılar asansör, telefon ve havalandırma sistemleriyle ve yeni buluşlarla donatılmıştı.

Fransa'da betonarme denen ve içine demir ya da çelik çubuklar yerleştirilerek elde edilen donanımlı beton, bina yapımında kullanılmaya başlandı.

Francois Coignet tarafından yapılan ilk betonarme bina.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra milyonlarca insana konut sağlamak amacıyla yoğun bir yapılaşma süreci başlatıldı. Çok kısa sürede konut sağlamak amacıyla özensizce, ucuz ve kalitesiz gereçlerle binalar inşa edildi. Sağlıklı bir yaşam için gerekli olan park, bahçe, kreş türünden gereksinimler bir kenara itildi. Birçok bölümü

bilmece bulmaca

5

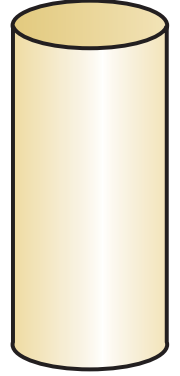
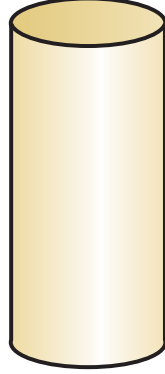
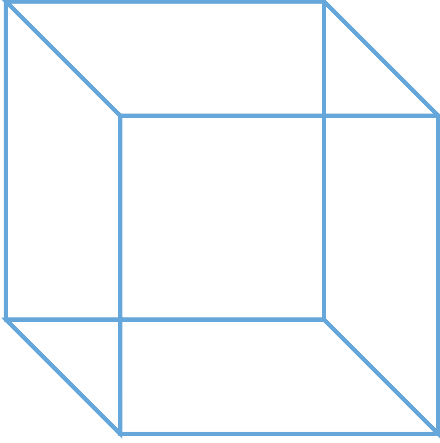
Bir pelikan, her gün bir önce yediğinden 6 balık daha fazla yiyerek, 5 günde toplam 100 balık yiyor. Birinci gün kaç balık yemiştir bulabilir misiniz?

6

Yandaki şekilden, sadece üç çubuk eksilterek üç kare kalmasını sağlayabilir misiniz?

Bir kenarı 50 cm olan küp şeklinde bir kutunun içine, çapları 25 cm ve boyları 50 cm olan 3 soba borusunu sığdırabilir misiniz?

Listedeki hayvan isimlerini alttaki tabloda bulup işaretleyebilir misiniz?

ASLAN
KAPLAN
ZÜRAFA
AT
SİNEK
PUMA
LAMA
EŞEK
YILAN
KEDİ
KÖPEK
PAPAĞAN
SERÇE
MARTİ
BALIK
KARTAL
SIRTLAN
YENGEÇ
KAPLUMBAĞA

I	A	C	P	X	M	T	S	C	X	G	E	T	D	U	U	N	A	R	P	Q	C	Z	Z
N	U	Y	P	O	K	F	M	N	L	B	X	A	S	L	A	N	L	G	X	X	A	P	H
E	U	W	E	T	K	K	L	P	K	G	X	T	T	C	K	A	Q	X	G	S	T	N	N
B	C	O	E	N	Z	R	U	İ	J	U	F	İ	E	S	X	L	E	V	Q	İ	W	Z	E
U	W	E	I	X	G	T	D	C	N	C	F	N	Y	J	G	P	L	V	R	N	Q	A	Y
C	G	Z	N	Z	J	E	G	M	U	C	G	Ç	I	C	Q	A	Z	M	M	E	V	R	P
L	Q	E	H	H	K	E	Ç	Y	U	H	R	İ	L	K	F	K	Ö	P	E	K	O	İ	N
M	U	W	J	L	E	B	M	Z	Ü	R	A	F	A	N	A	W	K	U	V	N	L	K	B
T	E	R	A	L	F	Y	M	H	K	N	J	E	N	Z	K	O	A	M	I	F	L	L	E
S	K	K	I	S	P	Z	W	F	G	A	O	K	Z	B	N	O	S	A	J	L	E	I	P
J	J	A	X	N	O	Y	R	A	K	S	A	F	L	A	L	X	Y	X	B	X	N	F	Q
P	U	P	M	S	S	A	M	A	L	I	B	V	Ğ	R	U	Ö	A	T	H	L	L	B	U
P	I	L	S	U	M	E	D	K	L	K	T	A	İ	W	G	A	I	C	A	D	E	K	V
Y	D	U	H	I	Y	Q	O	Z	U	B	P	C	H	Y	A	D	R	T	J	M	W	Y	I
N	P	M	I	I	R	P	D	O	Y	A	N	E	Ş	E	K	N	R	A	R	H	Z	T	T
E	E	B	T	K	Y	T	O	K	P	İ	J	E	L	Y	U	A	F	T	M	A	K	I	B
H	E	A	D	A	J	N	L	L	S	E	R	Ç	E	V	K	B	S	F	V	L	M	V	D
A	V	Ğ	E	V	B	B	I	A	O	E	X	C	A	L	E	N	V	İ	Ş	N	E	C	T
A	v	A	C	V	Y	H	I	W	N	I	S	K	F	K	I	L	A	B	G	T	E	V	I
G	Q	Q	K	I	U	J	M	B	G	K	M	S	P	M	C	V	H	I	X	L	V	B	I

TEMBEL HAYVAN

Arkadaşlar, tembelliğin ne olduğunu tanımlamanız gerekirse tembel hayvanları anlatabilirsiniz. Yavaş hareketleri, hatta hareketsizlikleri ile bilinen tembel hayvanları tanımak ister misiniz?

Çok yavaş hareket etmelerinden ötürü tembel hayvan denen memeliler, Güney ve Orta Amerika'nın tropik ormanlarında yaşıyor. Bu hayvanlar kancaya benzeyen uzun tırnaklarıyla tutundukları dallardan baş aşağı sarkarlar. Yere sadece ağaç değiştirmek için inerler. Doğal ortamlarında 30-40 yıl yaşarlar. En büyük düşmanları

orman yırtıcıları ve insanlardır. Öbür hayvanlara göre ters yönde

uzayan uzun kılları, sağanak yağmurların ağaçlara asılı durumdaki gövdelerinden kolayca akıp gitmesini sağlar. Kıllarının arasındaki oluklarda özellikle yağmur mevsimi boyunca yeşil yosunlar büyür. Bu yeşil örtü tembel hayvanın orman bitkileri arasında ayırt edilmesini zorlaştırır. Ayrıca kılları arasında, tırtıl evresinde bitkilerle beslenen gece kelebekleri yaşar.

Tembel hayvanlar sadece gerekli olduğu zaman, onda da çok yavaşça hareket ederler; onlarla aynı ağırlıkta bulunan diğerk hayvanların yarısı kadar kas dokuları vardır.

Yerde en fazla dakikada 1,5 metre yol alabilir. Çoğunlukla dakikada 15-30 cm ilerlerler.

Yaşam biçimleri olağanüstü şekilde ağaçlarda yaşamaya uyum sağlamıştır.

Karada çok yavaş hareket etmelerine rağmen iyi yüzerler.

Tembel hayvanların uzunluğu ender olarak 60 santimetreyi aşar. Ama atalarından biri olan dev yer tembel hayvanının filden bile iri olduğu fosillerinden anlaşılmaktadır.

Tüm gün uyuyan tembel hayvanlar geceleri ağır hareketlerle dolaşmaya çıkarak yaprakları ve ağaç kabuklarını yer. Yaşayan tembel hayvanların hepsi, hem et hem de otlabeslendikleri için hepçildir. Bazı böcekleri, küçük sürüngenleri ve leşleri yiyebilirler. Asıl besinleri çoğunlukla tomurcuklar, ince filizler, yapraklar ve kabuklardır. Enerji ve besin değeri açısından oldukça fakir olan ve kolayca sindirilemeyen yapraklar, ana besin kaynaklarını oluşturur. Tembel hayvanlar yaprakları bile sindiren bakterilerin bulunduğu kısımlara ayrılmış, özelleşmiş, yavaş sindiren oldukça büyük bir mideye sahiplerdir. İyi beslenen bir tembel hayvanın vücut ağırlığının üçte ikisini midesi ve içindekilerin ağırlığı oluşturur. Sindirim sürecinin tamamlanması 1 ay kadar sürebilir.

Genellikle haftada bir kez idrarlarını ve dışıklarını yapmaya yere inerler. Sindirim sistemleri çok yavaş olduğundan boşaltımı ayda bir de yapabilirler.

Yere hemen hiç inmediklerinden su gereksinimlerini meyve yiyerek karşılarlar. Çok az yediklerinden ve yavaş hareket ettiklerinden, doğaya en az zarar veren canlılardan birisidir. Sessiz ve yalnız yaşarlar.

Dişileri bir batında tek bir yavru doğurur. Gebelik süreleri altı aydır. Yavrular hemen hemen beş haftalık olana kadar annelerine sarılarak yaşarlar.

Bilim insanları tembel hayvanları iki cins altında toplar. Bir grupta yer alanların ön ayaklarında ikişer, arka ayaklarında üçer parmak bulunur. Diğer grubun her ayağında üçer parmak vardır.

Ne yazık ki bu zararsız ve sevimli hayvanların yaşam alanları, her geçen gün biraz daha küçülüyor. Tembel hayvanların sonsuza kadar ağaçlarda salınmaları için, kısa zamanda etkili tedbirler alınmasını umut ediyoruz.

Semercilik

Arkadaşlar, Anadolu'da özellikle binek hayvanlarının taşıt ve taşımacılık amacıyla kullanıldığı dönemlerde hayli yaygın olan, bugün ise tarihe karışmaya yüz tutmuş mesleklerden birini, semerciliği tanıtmak istedik bu sayımızda.

Yük ve binek hayvanı olarak kullanılan at, eşek ve katırların üzerine binmek ve yük sarmak için konulan araca "semer", bu aracı yapan ustaya da "semerci" denir.

Semer, kimi yörelerde paldım, çul, peki, palan, kürtün diye de bilinir.

Anadolu'da genellikle iki çeşit semer kullanılır.

Boyunlu Semer (Uzun semer)

Boyunlu semerde ölçü, hayvanın boynunun oynak kemiğinden kalçasının üzerine uzanan bölüme kadar alınır. Semerin iskeletindeki ön ve arka ağaçları ayrı ayrıdır.

Çatal Semer (Kısa semer)

Hayvanın sırtından kalçasına kadar uzanmaz. Yapımı boyunlu semerlere göre farklıdır. Hem önü hem arkası "arka ağaç" denilen ağaçtan yapılır. Genellikle Ege ve iç Anadolu Bölgesinde bu tür semerlerle karşılaşılır.

Semerin hayvanın sırtı ile ahşap iskeleti

arasında kalan yumuşak kısmına “havut” veya “döşek” denir. Semerin ana parçasını oluşturur. Havutu çevreleyen ahşap kısma “iskelet” denir. İskelet ön ve arka kaş olmak üzere iki ana parçadan meydana gelir. Ön kaş üzerindeki uçları içi kıvrık bir şekilde yontulmuş ağaç parçalarına “balık”, arka kaş üzerinde yine içe kıvrık şekilde yontulmuş parçalara “kocacık” adı verilir. Balık ve kocacıklar sağlı sollu ikişer adet olup cıvata ve somunlarla ön ve arka kaşa bağlanırlar. Ön ve arka kaşı birbirine bağlayan tahtalara “yan tahtalar” veya “kaburgalar” denilir. Bunlar sağda ve solda üçer adet olmak üzere altı tanedir. Balık ve kocacıklar odun, köfün, çuval vs. sarmak için urganın bağlandığı yerlerdir.

Semerciler, semer üretiminde birçok değişik araç-gereçten yararlanırlar. Bunlar; saz, deri, ağaç, kinnap denilen ip, keçe, Amerikan bezi, demir halkalar ve kulplar, kepe, makas, aşı demiri, el demiri, kerpeten, testere, keser, törpü, biz, keski, iskarpela, ağaç tokmaktır. Yöreden yöreye minik değişiklikler göstermekle beraber genel olarak bir semer üretimi için gerekli malzemelerin çokluğu bu zanaatın ne kadar uğraştırıcı olduğunu açıklıyor mu?

Semer yapımında semerci, öncelikle sazları inceltip uygun şekilde diktikten sonra onları bağlar. Üzerine çuval bezini semerin şekline göre diker. Bezin açık bırakılan tarafından aşı demiri ve eş demiri ile sazlar yerleştirilir. Havudun şekli verildikten sonra üzerine meşin, altına keçe, çuvaldız ve kefe yardımı ile dikim işlemine devam eder. Keçe üzerine Amerikan bezi dikilerek havut tamamlanmış olur. Önceden hazırlanmış olan iskelet, havudun üzerine el demiri ile yerleştirir. Bundan sonra kırmızı, mavi, sarı yünler semerin ön ve arka kaş altına ustanın zevkine göre çeşitli şekillerde dikilerek ponpon, püsküller ve dikişlerle süslenir.

Arkadaşlar, tespit edemediğimiz bir tarihten bu yana semerciler hayvanlara semer hazırlıyorlardı. Eskiden her yerleşim yerinde mutlaka bir kaç semerci olurdu. Ancak şimdilerde semer sadece motorlu taşıtların giremediği bazı yörelerde kullanılıyor ve çok az sayıda semerci mesleğini sürdürüyor.

Kabotaj ve Denizcilik Bayramı 1 Temmuz

Kabotajın anlamı, “gemi işletme” hakkıdır.

Ülkemizin limanları yıllarca yabancılar tarafından işletildi. Kendi limanlarımızdaki yük ve yolcu taşıma hakkı tamamen yabancıların elinde idi. Denizlerimizin ve limanlarımızın tekrar egemenliğimize geçmesini sağlayan Kabotaj Kanunu, Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk’ün Türk Milletine kazandırdığı en büyük armağanlardan birisidir.

Türk limanlarındaki her türlü yük ve yolcu taşıma hakkını tekrar Türk Bayraklı gemilere veren Kabotaj Kanunu ile yabancıların denizlerimizden elde ettiği sayısız çıkara son verildi. Bu nedenle her yıl 1 Temmuz gününü Denizcilik ve Kabotaj Bayramı olarak kutlarız.

19 Nisan 1926 yılında toplanan TBMM, Türk karasularında gemi işletme hakkını tekrar Türk gemilerine bırakan kanunu onayladı. Böylece yabancı uyruklu gemilerin yerini Türk yük ve yolcu gemileri aldı. Kanun 1 Temmuz 1926’da yürürlüğe girdi.

Dünya Nüfus Günü 10 Temmuz

Dünya nüfusunun hızla artmasına rağmen dünya üzerindeki doğal kaynaklar, kentsel atıklar ve plansız sanayileşme nedeniyle giderek azalmaktadır. Örneğin içilebilir doğal su kaynakları hem azalmakta hem de hızla kirlenmektedir. Bunun yanı sıra orman ve tarım alanlarında da hızlı bir çölleşme görülmektedir. Özellikle geri kalmış ülkelerdeki çevre tahribatı ve nüfus artışı daha fazladır. Dünya Nüfus Günü’yle hızlı ve plansız nüfus artışının özellikle geri kalmış ülkelerde yaratacağı sorunlara dikkat çekilmesi amaçlanmaktadır.

Gazeteciler ve Basın Bayramı 24 Temmuz

Basın deyince gazeteler, televizyonlar, radyolar, dergiler ve yazılı ve interaktif haber bültenleri aklımıza gelir değil mi?

Basın-yayın organları olmasaydı Edirne’deki veya Kars’taki bir olaydan nasıl haberimiz olabilirdi? Hatta “Olimpiyatları” anında izleyebilir miydik?

Peki, ülkemizden binlerce kilometre uzakta olan Avustralya’daki veya Almanya’daki bir olaydan hiç haberdar olabilir miydik?

Dünyada ve ülkemizde yaşanan olaylardan basın-yayın organları aracılığıyla çok kısa bir süre sonra haberdar oluruz.

Gazeteciler Günü’yle basın organlarının yayın yapma ve halka bağımsızca haber verme özelliğine dikkat çekilmesi amaçlanmaktadır.

Lozan Barış Antlaşması 24 Temmuz

Kurtuluş Savaşı'ndan büyük bir zaferle çıkan Genç Türkiye Cumhuriyeti'ni zor işler bekliyordu. Bunlar; kapitülasyonlar, Osmanlı borçları ve Sevr Antlaşması'nda yer alan hükümlerdi.

21 Kasım 1921'de Lozan'da başlayan Konferansta Türkiye Cumhuriyeti'ni İsmet İnönü başkanlığındaki bir heyet temsil etti.

Türkiye Cumhuriyeti'nin Kurtuluş Savaşı ile elde ettiği kazanımlardan taviz vermemesi ve Batılı devletlerin dayatmalarını kabul etmemesi nedeni ile 4 Şubat 1923'te görüşmeler kesildi.

23 Nisan 1923'te yeniden başlayan görüşmeler neticesinde Türkiye'nin istekleri kabul edildi ve 24 Temmuz 1923'te Lozan Barış Antlaşması imzalandı.

Böylece Osmanlı Devleti'nin 10 Ağustos 1920'de kabul ettiği Sevr Antlaşması geçersiz sayıldı. Türkiye Cumhuriyeti'nin bütünlüğü ve bağımsızlığı tüm dünyada kabul edildi.

Zafer Haftası 26-30 Ağustos 30 Ağustos Zafer Bayramı

Büyük Millet Meclisi, kuruluşundan itibaren yurdun durumunu ve kurtuluş çarelerini aradı. "Misak-ı Milli sınırları içinde vatanın bir bütün olduğu ve parçalanamayacağı görüşü"nden hareketle, düşmanla mücadele kararı alındı. Oluşturulan düzenli ordularla savaşa girildi. İlk başarı, Doğu'da Ermeni çetelerine karşı kazanıldı. Daha sonra Batı cephesinde Yunanlılarla, I. İnönü ve II. İnönü Savaşları yapıldı. Bu savaşların kazanılmasıyla Yunanlılara büyük bir darbe indirilmiş oldu. Bunun üzerine Yunan ordusu yeniden saldırıya geçti. Saldırı üzerine Mustafa Kemal, ordularına: "Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır, bu satih, bütün vatanıdır. Vatanın her karış toprağı vatandaşın kanıyla ıslanmadıkça terk olunamaz" emrini verdi.

Türk askeri, büyük bir azim ve fedakârlıkla bu karara uydu. 23 Ağustos ve 12 Eylül 1921 tarihleri arasında yapılan Sakarya Meydan Muharebesi'yle Türk milleti 1699 Karlofça Antlaşması'ndan beri ilk defa toprak kazanmaya başlıyordu. Sakarya Savaşı, Türk milletinin savunma durumundan taarruz durumuna geçtiği önemli bir savaş olarak da tarihe geçti. Bu zafer sonunda, TBMM tarafından Mustafa Kemal'e "Gazi" unvanı ve "Mareşal" rütbesi verildi.

Türk tarihinin dönüm noktalarından biri olan Sakarya Savaşı'ndan sonra büyük bir taarruzla düşmanı tamamen yok etme kararı alındı.

1922 yılı Ağustosuna kadar hazırlıklar tamamlandı. Güneydeki Türk birlikleri, büyük bir

gizlilik içinde Batı cephesine kaydırıldı. İstanbul'daki cephane depolarından silah ve cephane kaçırıldı. İtilaf Devletleri tarafından tahrip edilerek kullanılmaz hale getirilen toplar onarıldı. Yeni silahlar satın alındı. Ordumuza taarruz eğitimi yaptırıldı. Bu hazırlıklardan sonra, Gazi Mustafa Kemal'in Başkomutanlığını yaptığı ordumuz, 26 Ağustos 1922'de düşmana saldırdı. Bir saat içinde düşman mevzileri ele geçirildi. 30 Ağustos'ta düşman çember içine alındı. Sağ kalanlar esir edildi. Esirler arasında Yunan Başkomutanı Trikopis de vardı.

Bu savaş, Atatürk'ün Başkomutanlığında yapıldığı için Başkomutanlık Meydan Muharebesi olarak adlandırıldı.

Büyük Taarruz'un başarıyla sonuçlanmasından sonra düşman, İzmir'e kadar takip edildi. 9 Eylül 1922'de İzmir'in kurtarılmasıyla yurdumuz düşmandan temizlenmiş oldu. Düşmanın ilerlemesine "dur" diyen ve kanımızın son damlasını akıtmadan yurdumuzu bırakmayacağımızı dünyaya ispatlayan bu büyük zaferi her yıl, 30 Ağustos günü bayram yaparak kutluyoruz.

Dünya Barış Günü 1 Eylül

Dünya Barış Günü'nde tüm insanlara dünyada barışın önemini anlatılması amaçlanır.

Dünyada barışın mutlak şekilde hâkim kılınabilmesi ve insanların bir arada ve barış içinde yaşaması, tüm devletlerin, uluslararası kuruluşların ve her insanın çaba göstermesini gerektirmektedir.

Eğer, bizler yeni nesil olarak, Büyük Önder Atatürk'ün 'Yurtta barış, dünyada barış' ilkesini iyice anlar ve uygularsak, Dünya barışına büyük katkıda bulunmuş oluruz.

İlköğretim Haftası Eylül'ün 3. Haftası

Her yıl Eylül ayı geldiğinde okullarımızın açılacağı günü heyecanla bekleriz. Ülkemizdeki tüm okullar, her yıl Eylül ayında eğitim ve öğretim etkinliklerine başlar. İlköğretim Haftası içinde halkı aydınlatmak, eğitimin önemini kavratmak, okuma - yazma bilmeyenleri eğitime özendirmek amacıyla çalışmalar yapılır.

Türk Dil Bayramı 26 Eylül

Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde Türk Kültürü ve Türk Dili alanında önemli çalışmalar yapılmıştır.

Dil, millî yapıyı oluşturan, sağlamlaştıran ortak bağıdır. Atatürk, Türk Dilini kendi benliğine kavuşturmayı ve kendi benliği içinde zenginleştirerek büyük bir kültür dili haline getirmeyi 12 Temmuz 1932 tarihinde Türk Dili Tetkik Cemiyeti'ni (Türk Dil Kurumu) kurarak gerçekleştirmeye çalışmıştır. Tarih anlayışında olduğu gibi, millî kültürümüzün temeli olan dilde de millîleşmek bir zorunluluktur. Atatürk, dildeki bağımsızlığı siyasî bağımsızlığın bir parçası sayıyordu.

Atatürk 1932 yılında başlattığı Dil Devrimi çalışmalarına, millî kültür politikasının gerekli kıldığı bir anlayışla eğilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti'nin devlet felsefesinin temelinde, Türk toplumunu çağdaş medeniyet seviyesinin ön safına çıkarma amacı yer aldığına göre dilimizin de uzun vadede böyle bir medeniyet seviyesinin gerekli kıldığı bütün kelime, kavram ve terimleri karşılayabilecek bir kültür dili durumuna getirilmesi gerekiyordu.

Yeni Türk Alfabesinin kabul edilmesiyle Türkçe okuma-yazma daha kolay öğrenilmiş ve Türk Dili daha çok kullanılmaya başlanmıştır.

Türk Dilini diğer dillerin etkisinden kurtarmak ve ortaya çıkartmak için 12 Temmuz 1932'de Atatürk tarafından Türk Dil Kurumu kurulmuştur. 20 Eylül 1932 yılında da I. Dil Kurultayı toplanmıştır.

Atatürk, bizlere Türkçe'yi koruma ve geliştirme görevini de vermiştir. Bizler de Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün verdiği bu görevi, Türkçe'yi en iyi şekilde öğrenerek, uygulayarak ve dilimize yabancı sözcükleri katmadan yaşatarak yerine getirmeliyiz.

Dünya Turizm Günü 27 Eylül

Turizm Haftası'nda turizmin ülke ekonomileri ve dünya barışı için taşıdığı önemin anlatılması amaçlanır.

Turizm, ülke ekonomilerine büyük katkılar sağladığı gibi, çeşitli milletlerden insanların birbirleriyle kolayca tanışıp kaynaşmasını da sağlar. Ayrıca turizm bacasız sanayi olarak da adlandırılır.

Varlığını ve gelişmesini dünya barışına, huzuruna, istikrarına borçlu olan ve kalkınmaya, refaha, barış ve diyaloga katkıda bulunan turizm, insanlığımızın geleceğe, yeni dünyaya ve barışa hazırlanmasında oldukça önemli bir rol oynamaktadır.

Yangından Korunma Haftası

İtfaiyecilik Haftası 25 Eylül -1 Ekim

1714 yılında kurulan İtfaiye Teşkilatı, bugüne kadar pek çok değişiklik geçirmiştir. İtfaiye Teşkilatı'na önceleri "Tulumbacılar" denilirdi. Teşkilat bugün de bir yandan çağın gereklerine uygun bir profesyonellik anlayışı içinde çalışırken, bir yandan da tulumbacılardan devraldığı gönüllü-amatör ruhu yaşatmaya çalışmaktadır.

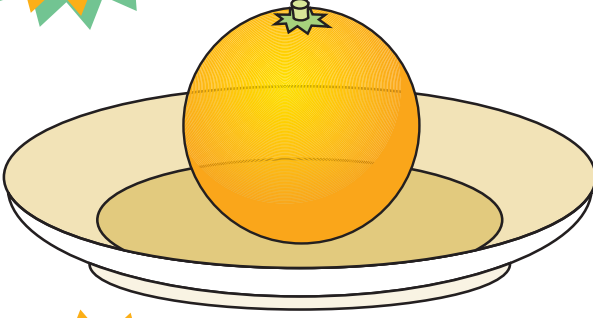
İtfaiyecilik Haftası'nın amacı, itfaiyeciliğin halka tanıtılması ve İtfaiye Teşkilatı'nın verdiği hizmetler konusunda halkımızın bilgilendirilmesidir.

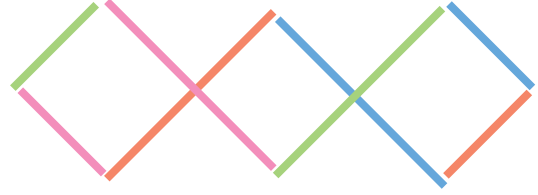
bilmece bulmaca çözümleri

1

Son kalan çocuğa
portakal tabakla birlikte
verilir.

2

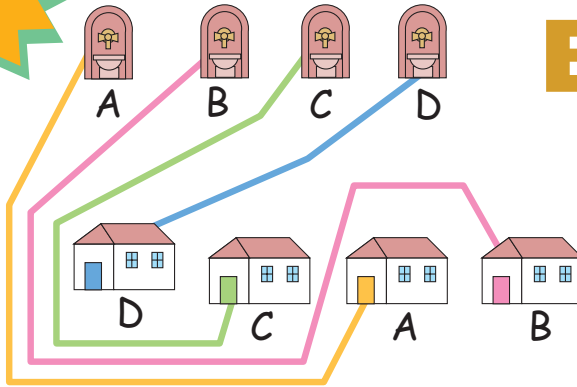

4

Bir İki Üç Dört
Beş...(Yani B).

B İ Ü D B

3

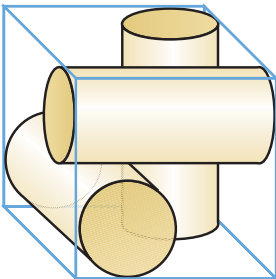
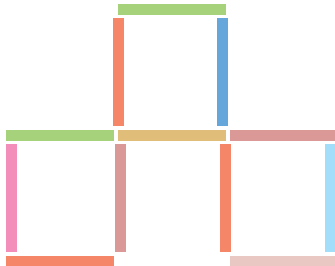

8 balık
yemiştir.

5

8

6

7

I A C P X M T S C X G E T D U N A R P Q C Z Z
N U Y P O K F M N L B X A S L A N L G X X A P H
E U W E T K K L P K G X T T C K A Q X G S T N N
B C O E N Z R U I J U F I E S X L E V Q I W Z E
U W E I X G T D C N C F N Y J G P L V R N Q A Y
C G Z N Z J E G M U C G C I C Q A Z M M E V R P
L Q E H H K E C Y U H R I L K F K O P E K O I N
M U W J L E B M Z U R A F A N A W K U V N L K B
T E R A L F Y M H K N J E N Z K O A M I F L L E
S K K I S P Z W F G A O K Z B N O S A J L E I P
J J A X N O Y R A K S A F L A L X Y X B X N F Q
P U P M S S A M A L I B V G R U Ö A T H L L B U
P I L S U M E D K L K T A I W G A I C A D E K V
Y D U H I Y Q O Z U P P C H Y A D F T I M W Y I
N P M I T R R D O Y A N E S E K N B R A R H Z T T
E E B T K Y T O K P I J E L Y U A F T M A K I B
H E A D A J N L L S E R C E V K B S F V L M Y D
A V G E V B B I A O E X C A L E N V I S N E C T
A v A C V Y H I W N I S K F K I L A B G T E V I
G Q Q K I U J M B G K M S P M C V H I X L V B I